

- rozhodnutí České národní banky č.j. 2020/105775/570 ze dne 25. srpna 2020, sp.zn. Sp/2019/330/573

Sekce licenčních a sankčních řízení

V Praze dne 25. 8. 2020
Č.j. 2020 /105775/ 570
Ke sp.zn. Sp/2019/330/573
Počet stran: 35

ROZHODNUTÍ

Česká národní banka (dále též „ČNB“ nebo „správní orgán“) jako správní orgán a orgán dohledu nad finančním trhem podle zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů a jako orgán dohledu nad dodržováním povinností poskytovatelů a zprostředkovatelů spotřebitelských úvěrů podle zákona č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“ nebo „ZSÚ“), rozhodla v řízení vedeném podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o přestupcích“ nebo „přestupkový zákon“), se společností Creditstar Czech s.r.o., IČO 242 47 936, sídlem Pobřežní 249/46, Karlín, 186 00 Praha 8, takto:

A.

Společnost Creditstar Czech s.r.o., IČO 242 47 936, sídlem Pobřežní 249/46, Karlín, 186 00 Praha 8, jako nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru byla shledána vinnou tím, že

- (i) v období od 17.5.2018 do 25.2.2019 řádně nezavedla a neudržovala pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, neboť jí zavedené a používané postupy a pravidla zohledňovaly pouze vybrané výdajové položky,**
- (ii) v období od 17.5.2018 do 25.2.2019 ve všech 30 prověřovaných úvěrových případech před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru řádně neposuzovala úvěruschopnost spotřebitele, zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů,**
- (iii) v období od 17.5.2018 do 25.2.2019 ve všech 30 prověřovaných úvěrových případech neuchovávala dokumenty nebo jiné záznamy týkající se posuzování úvěruschopnosti spotřebitele včetně dokumentů nebo jiných záznamů týkajících se poskytování spotřebitelského úvěru v rozsahu nezbytném pro hodnověrné osvědčení o řádném plnění povinností při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele,**
- (iv) v období od 17.5.2018 do 11.3.2019 neudržovala řádné administrativní postupy a pravidla, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru, když dle vnitřního předpisu Pravidla organizace společnosti a i zavedené praxe, činnosti spojené s poskytováním spotřebitelského úvěru, včetně posuzování úvěruschopnosti**

spotřebitele, nevykonávali pouze její pracovníci, nebo jiné osoby uvedené v ustanovení § 8 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru,

(v) neoznámila České národní bance bez zbytečného odkladu po 1.4.2018 změnu vnitřního předpisu Pravidla organizace společnosti,

(vi) v období od 17.5.2018 do 11.3.2019 byla při poskytování spotřebitelského úvěru zastoupena jinými osobami než pracovníky ve smyslu § 3 odst. 1 písm. h) zákona o spotřebitelském úvěru,

(vii) v období od 17.5.2018 do 11.3.2019 poskytovala spotřebitelský úvěr prostřednictvím osob, které nesplňovaly podmínky odborné způsobilosti podle § 60 zákona o spotřebitelském úvěru,

t e d y p o r u š i l a

ad (i) ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s ustanovením § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru;

ad (ii) ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru;

ad (iii) ustanovení § 78 odst. 1 a 2 ve spojení s odst. 4 zákona o spotřebitelském úvěru;

ad (iv) ustanovení § 15 odst. 1 ve spojení s odst. 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru;

ad (v) ustanovení § 59 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru;

ad (vi) ustanovení § 8 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru a

ad (vii) ustanovení § 8 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru,

č í m ž s e d o p u s t i l a

ad (i) a ad (iv) přestupku podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru,

ad (ii) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru,

ad (iii) přestupku podle ustanovení § 153 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru,

ad (v) přestupku podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru,

ad (vi) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru a

ad (vii) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru

a z a t o s e j í

ukládá podle ustanovení § 148 odst. 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru pokuta ve výši 4 000 000 Kč (slovy čtyři miliony korun českých). Pokutu je společnost Creditstar Czech s.r.o., IČO 242 47 936, povinna zaplatit do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Celního úřadu pro hlavní město Prahu, který je vedený u České národní banky, č. 3754-67724011/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol identifikační číslo plátce.

B.

Společnosti Creditstar Czech s.r.o., IČO 242 47 936, sídlem Pobřežní 249/46, Karlín, 186 00 Praha 8, se podle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu ve vazbě na ustanovení § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění vyhlášky č. 112/2017 Sb., ukládá náhrada nákladů řízení, které vyvolala porušením své právní povinnosti, ve výši 1 000 Kč (slovy jeden tisíc korun českých). Paušální náhradu nákladů řízení je společnost Creditstar Czech s.r.o., IČO 242 47 936, povinna zaplatit do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet České národní banky, č. 115-69193891/0710, konstantní symbol 1148, variabilní symbol identifikační číslo plátce.

ODŮVODNĚNÍ

A. Průběh správního řízení

1. Společnost Creditstar Czech s.r.o., IČO 242 47 936, sídlem Pobřežní 249/46, Karlín, 186 00 Praha 8, tj. účastník řízení je zapsán v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 197149¹, a od 17.5.2018 je nebankovním poskytovatelem spotřebitelského úvěru ve smyslu zákona o spotřebitelském úvěru². Ke dni zahájení kontroly 11.3.2019 byla pro účastníka řízení jako samostatný zprostředkovatel nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru zapsána společnost [REDAKCE], IČO [REDAKCE] od 14. 2. 2019, od 12.7.2019 ještě společnost [REDAKCE], IČO [REDAKCE] (a od 6.9.2019 také společnost [REDAKCE], IČO [REDAKCE]). Účastník řízení nabízí prostřednictvím internetových stránek www.creditstar.cz, www.creditstarplus.cz a www.creditstarflex.cz spotřebitelské úvěry ve dvou variantách 1) varianta MICRO – spotřebitelské úvěry do výše 19 000 Kč na dobu až 90 dní a 2) varianta PLUS – spotřebitelské úvěry do výše 60 000 Kč na dobu až 2 roky. Účastník řízení měl při poskytování půjček postupovat v souladu se svým vnitřním předpisem „Pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a jejich kontrola“, který stanovil příslušné podmínky (blíže viz níže).
2. V souladu se zákonem č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), v platném znění (dále jen „zákon o kontrole“) proběhla na základě oznámení o provedení kontroly kontrola zahájená dne 11.3.2019 zaměřená na prověření dodržování předpisů v oblastech činnosti účastníka řízení, a to organizační struktura účastníka řízení, postupy a pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, vč. uchovávání dokumentů a záznamů týkajících se tohoto posuzování, dále podmínky činnosti a pravidla kontroly činnosti osob, jejichž prostřednictvím účastník řízení poskytuje spotřebitelský úvěr a to v kontrolovaném období tj. od 17.5.2018 do 11.3.2019 (není-li dále uvedeno jinak, dále též jen „kontrolované období“). Z kontroly byl dne 26.6.2019 pořízen Protokol o kontrole č.j. 2019/072895/CNB/650 (dále též jen „protokol o kontrole“ nebo „protokol“), proti kterému účastník řízení nepodal

¹ Viz <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=695002&typ=UPLNY>

² https://apl.cnb.cz/apliersdad/JERRS.WEB10.VIZITKA?p_lang=cz&p_SEQ_ID=11661900&p_VER_ID=1001&p_DATUM=30.09.2019&p_ROL_KOD=

námítky³. Po důkladném vyhodnocení kontrolních zjištění obsažených v protokolu se správní orgán rozhodl o těch, která považuje za nejzávažnější z nich, zahájit správní řízení, neboť jejich projednání ve správním řízení považuje za nezbytné a proto bylo dne 26.9.2019 oznámením o zahájení správního řízení č.j. 2019/102634/570 správní řízení s účastníkem řízení zahájeno⁴.

3. Dne 11.10.2019 zaslal účastník řízení pod č.j. 2019/108429/570 Vyjádření k oznámení o zahájení správního řízení (dále též jen „Vyjádření“, spis č.l. 22-29 + CD č.l. 30). Účastník řízení zároveň požádal o konání ústního jednání týkajícího se předložených opatření k nápravě, přičemž na to mu správní orgán dopisem ze dne 4.11.2019, č.j. 2019/115602/570 (spis č.l. 32-33.) sdělil, že konání ústního jednání nepovažuje za nezbytné ani účelné. Účastník řízení uvedl, že pro řádné vysvětlení všech souvislostí, přijatých postupů a s nimi souvisejících rozhodnutí považuje ústní jednání za účelné. Ústní jednání se proto konalo dne 5.12.2019 (viz protokol č.j. 2019/127485/570 spis č.l. 39-63 včetně nahrávky CD a prezentace účastníka řízení). Dne 10.12.2019 byl účastník řízení vyzván pod č.j. 2019/128357/570 k seznámení se správním spisem a vyjádření se k podkladům pro rozhodnutí. Dne 12.12.2019 účastník řízení nahlížel do správního spisu, o čemž byl pořízen protokol č.j. 2019/239912/570 (spis č.l. 70-74). Dne 18.12.2019 pod č.j. 2019/133338/570 podal účastník řízení žádost o prodloužení lhůty k vyjádření se k podkladům pro rozhodnutí (spis č.l. 75-76). Správní orgán dopisem ze dne 19.12.2019 č.j. 2019/133669/570 (spis č.l. 77) tuto lhůtu prodloužil. Účastník řízení se následně vyjádřil písemným přípisem doručeným dne 17.1.2020 pod č.j. 2020/10120/570, spis č.l. 79-88, dále též jen „Vyjádření II“). Dále dne 4.8.2020 účastník řízení pod č.j. 2020/99286/570 (příloha spisu č. 7), doplnil informace o svých nových zaměstnancích a předložil k tomu příslušné dokumenty.

B. Skutková zjištění a jejich právní posouzení

Posuzování úvěruschopnosti spotřebitele ad A. (i)-(iii).

Ad výrok A. (i).

4. Účastník řízení má s odkazem na ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s ustanovením § 15 odst. 2 písm. c) citovaného zákona povinnost zavést a udržovat postupy a pravidla vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru a pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele tak, aby byla přiměřená povaze, rozsahu a složitosti činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru a musí zajišťovat řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru. Podle ustanovení § 15 odst. 2 písm. c) téhož zákona postupy a pravidla podle ustanovení § 15 odst. 1 tohoto zákona zahrnují pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele.
5. Povinnost zavést pravidla a postupy pro posouzení úvěruschopnosti představuje povinnost promítnout tato pravidla a postupy do vnitřních předpisů účastníka řízení, přičemž má povinnost tato pravidla nejen zavést, ale i udržovat a fakticky uplatňovat za účelem naplnění povinnosti posoudit úvěruschopnost každého žadatele

³ Vše viz příloha spisu.

⁴ Proto správní orgán nezahájil řízení ohledně všech zjištěných pochybení uvedených v protokole o kontrole, ale pouze o těch nejzávažnějších z nich.

Zjištění správního orgánu.

posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a jejich kontrola. Prokuristka účastníka řízení paní Monika Niebelská sdělila, že zjistí, jestli je dokument CZ – *Podmínky poskytování úvěru* ještě aktuální a informaci dodatečně poskytne. Dále sdělila, že všichni zaměstnanci postupují při posuzování úvěruschopnosti podle vnitřního předpisu č. 8 *Pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a jejich kontrola*, se kterým jsou všichni seznámeni. Následně účastník řízení zaslal doplnění informací z kontrolního pohovoru ze dne 17. 4. 2019 a součástí tohoto doplnění byl dokument bez názvu¹¹, který svou strukturou a povahou odpovídá původnímu dokumentu CZ – *Podmínky poskytování úvěru* verzi 1.0, předloženému v rámci správního řízení o udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru, avšak je označen jako verze 1.1 a v několika bodech se liší (dále také „*Podmínky poskytování úvěru* verze 1.1“). V průvodním dopise¹² účastník řízení uvedl: „*Při nastavení způsobu vyhodnocení žádostí vycházela kontrolovaná osoba z vnitřního předpisu Podmínky poskytování úvěru, který doplňuje a částečně nahrazuje hlavní vnitřní předpis č. 8 Pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a jejich kontrola.*“

8. Následně dne 30. 4. 2019¹³ byl opakovaně vznesen dotaz, podle jakého vnitřního předpisu účastník řízení postupuje. Účastník řízení popřel informaci, že se řídí vnitřním předpisem č. 8 *Pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a jejich kontrola*, jak uvedl při pohovoru dne 17. 4. 2019 a sdělil, že se řídí dodatečně předloženým dokumentem *Podmínky poskytování úvěru* verze 1.1¹⁴. Této informaci odpovídá i nastavení kalkulačky¹⁵ v systému účastníka řízení používané při posuzování úvěruschopnosti žadatelů o úvěry typu PLUS, která automaticky počítá paušální výši životního minima 3.700 Kč bez ohledu na počet členů domácnosti. Byl také vznesen dotaz, k čemu slouží vnitřní předpis č. 8 *Pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a jejich kontrola* verze 8.3. Účastník řízení odpověděl¹⁶: „*To vám přesně nevysvětlím, protože veškeré předpisy co se týká posuzování úvěruschopnosti, připravuje naše oddělení rizika.*“ Dne 5. 6. 2019 účastník řízení písemně doplnil, že „*se nejedná o platný dokument a že nikdy tento dokument platný nebyl a nebyl oficiálně používán pro vyhodnocování žádostí o spotřebitelský úvěr. ... Zároveň byl tento dokument omylem zpřístupněn zaměstnancům kontrolované osoby a dále omylem zaslán v rámci kontroly výkonu činnosti poskytovatele spotřebitelského úvěru.*“¹⁷
9. Z výše uvedených skutečností tak vyplývá, že ačkoli v rámci správního řízení o udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru byl vnitřní předpis č. 8 *Pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a jejich kontrola* verze 8.3, který podrobně popisuje postupy pro posuzování úvěruschopnosti,

¹¹ Přijato ČNB dne 25. 4. 2019, pod č. j. 2019/047002/CNB/650, soubor *Podminky_poskytovani_uveru.pdf*.

¹² Přijato ČNB dne 25. 4. 2019, pod č. j. 2019/047002/CNB/650, soubor *1_kontrola_vykonu_cinnosti_nebankovniho_poskytovatele_spotrebitelskeho_uveru_-_pruvodni_dopis_VI*.

¹³ Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 30_04_2019_1.MP3*, čas od 00:01:00 do 00:09:50.

¹⁴ Kontrolující dodávají, že jde o verzi 1.1 dokument bez názvu, strukturou odpovídající přepisu CZ – *Podmínky pro poskytování úvěru* verzi 1.0.

¹⁵ Tato je blíže popsána dále v textu protokolu.

¹⁶ Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 30_04_2019_1.MP3*, čas od 00:06:30 do 00:06:55.

¹⁷ Přijato ČNB dne 5. 6. 2019, pod č. j. 2019/065529/CNB/650, soubor *1_kontrola_vykonu_cinnosti_nebankovniho_poskytovatele_spotrebitelskeho_uveru_-_pruvodni_dopis_VII.pdf*.

vyhodnocen Českou národní bankou jako předpis naplňující základní předpoklady z hlediska řádného poskytování spotřebitelských úvěrů, čili jako předpis upravující postupy a pravidla podle platné právní úpravy, účastník řízení podle něj **nepostupuje**. Místo toho pro posuzování úvěruschopnosti využívá dokument *Podmínky poskytování úvěru* verze 1.1¹⁸, který byl ovšem shledán nedostatečným, zejména z důvodu absence vybraných výdajových položek a uvedení jednotného životního minima bez ohledu na počet členů domácnosti. Blíže uvedené dokládají např. dále uvedená skutková zjištění uvedená ad A. (ii) tohoto rozhodnutí.

Vyjádření účastníka řízení.

10. Výše uvedené zjištění účastník řízení ve Vyjádření nepopíral resp. uvedl, že skutečně jediným platným a účinným předpisem byl vnitřní předpis č. 8 *Pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a jejich kontrola* verze 8.3., avšak jeho zaměstnanci však byli seznámeni i s předchozími verzemi *Podmínky poskytování úvěru* verze 1.0 a 1.1, proto jim byly tyto starší verze známější. Dále měl účastník řízení potíže s aplikací vnitřního předpisu č. 8 *Pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a jejich kontrola* verze 8.3., kdy se mu nedařilo implementovat některé postupy do systému a protože technicky se tato implementace nepodařila, tak používal technicky starou verzi *Podmínek poskytování úvěru*. Účastník řízení následně přijal nový systém, který již byl spuštěn a byl přijat nový vnitřní předpis posuzování úvěruschopnosti, který nahradil vnitřní předpisy původní. Tento nový vnitřní předpis č. 8 *Posouzení úvěruschopnosti spotřebitele a politika finanční dostupnosti* – verze ke dni 9.10.2019, pak účastník řízení přiložil. Ve Vyjádření II. pak účastník řízení odkázal na své předchozí Vyjádření a také skutečnost, že zjednal v návaznosti na provedenou kontrolu nápravu zjištěného závadného skutkového stavu.

Stanovisko správního orgánu vč. právní kvalifikace.

11. Účastník řízení ve svém vyjádření nijak nezpochybňuje výše uvedený zjištěný skutkový stav, pouze vysvětluje, jak k danému porušení ZSÚ na straně účastníka řízení došlo. Pokud jde o účastníkem řízení deklarovaná opatření k nápravě (nový systém + nový vnitřní předpis) správní orgán je vzal na vědomí, nicméně jejich skutečné uvedení do praxe by mohla prověřit jen následná kontrola správního orgánu.
12. Z výše uvedených zjištění tak vyplývá, že účastník řízení nezavedl a neudržoval postupy a pravidla, jež jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru, tak jak mu ukládá ustanovení § 15 odst. 1 a odst. 2 písm. c) zákona. Tedy i pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, která musí zároveň promítnout do svých vnitřních předpisů. Zároveň má povinnost tato pravidla nejen zavést, ale i udržovat a fakticky uplatňovat za účelem naplnění povinnosti posoudit úvěruschopnost každého žadatele o spotřebitelský úvěr v souladu se ZSÚ.
13. Podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) ZSÚ pak platí, že nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru se dopustí přestupku tím, že nesplní některý z požadavků na výkon činnosti podle ustanovení § 15, za který je pak možno uložit dle odst. 2 písm. b) téhož zákona pokutu až do výše 20 mil. Kč.

¹⁸ Přijato ČNB dne 25. 4. 2019, pod č. j. 2019/047002/CNB/650, soubor *Podminky_poskytovani_uveru.pdf*.

14. Správní orgán má za prokázané, že účastník řízení v období od 17.5.2018 do 25.2.2019¹⁹ nezavedl a neudržoval pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, neboť účastníkem řízení zavedené a používané postupy a pravidla zohledňovaly pouze vybrané výdajové položky, porušil tak povinnost plnit požadavky stanovené v ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s ustanovením § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru, čímž se dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru.

Ad výrok A. (ii).

15. Účastník řízení má dále povinnost s odbornou péčí ve smyslu ustanovení § 75 zákona o spotřebitelském úvěru posoudit úvěruschopnost spotřebitele v souladu s požadavky ustanovení § 86 odst. 1 téhož zákona, resp. řádně posoudit úvěruschopnost spotřebitele, a to na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných primárně od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů. Poskytovatel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský úvěr splácet.
16. V souladu s ustanovením § 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru je účastník řízení povinen posoudit zejména schopnost spotřebitele splácet úvěr na základě porovnání příjmů a výdajů a způsobu plnění dosavadních dluhů. Hodnotu majetku přitom zohledňuje tehdy, jestliže ze smlouvy o spotřebitelském úvěru vyplývá, že spotřebitelský úvěr má být částečně nebo úplně splacen výnosem z prodeje majetku spotřebitele, nikoli pravidelnými splátkami, nebo jestliže z finanční situace spotřebitele vyplývá, že bude schopen splácet spotřebitelský úvěr bez ohledu na své příjmy. Účastník řízení má povinnost zjišťovat informace o příjmech a výdajích spotřebitele, které zahrnují zejména (i) výdaje na bydlení, (ii) pravidelné měsíční výdaje na provoz domácnosti, úhradu sjednaných služeb a všech stávajících závazků vůči třetím osobám a (iii) výdaje na domácnost (např. jídlo, ošacení, dopravné), a to za účelem získání objektivního obrazu o jeho komplexní finanční situaci.
17. Podle ustanovení § 84 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru spotřebitel poskytne poskytovateli na základě požadavků poskytovatele podle odstavce 1 úplné a pravdivé informace. Pokud je to k posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nezbytné, poskytnuté informace je spotřebitel povinen poskytovateli na jeho žádost vysvětlit, popřípadě doplnit. Tyto informace je za účelem posouzení úvěruschopnosti spotřebitele poskytovatel povinen ověřit způsobem přiměřeným dané situaci, je-li to nutné, též použitím nezávisle ověřitelných údajů.

Zjištění správního orgánu.

18. Správní orgán si v rámci kontroly vyžádal za období od 17.5.2018 do 11.3.2019 vzorek náhodně vybrané smluvní dokumentace o počtu 30 úvěrových případů²⁰,

¹⁹ Viz pozn. pod čarou č. 7

²⁰ První uzavřenou smlouvou z vyžádaného vzorku byla úvěrová smlouva č. [REDAKCE] uzavřená dne 17.5.2018 s [REDAKCE], poslední pak úvěrová smlouva č. [REDAKCE] uzavřená dne 25.2.2019 s [REDAKCE], viz CD příloha spisu č. Sp/2019/330/573 - Přijato ČNB dne 4. 4. 2019, pod č. j. 2019/039059/CNB/650, soubor 1. kontrola výkonu činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského

včetně dokumentu *Solvency check*²¹, který dle sdělení účastníka řízení obsahuje „*doklady, na jejichž základě byla posouzena úvěruschopnost/bonita žadatele o úvěr, příp. všech spolužadatelů o úvěr*“.

19. Prověřením uvedeného vzorku bylo zjištěno, že u tří úvěrových složek s úvěrem varianty PLUS ([REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED])²² byly zjištěny rozpory mezi spotřebitelem deklarovanými čistými příjmy, příjmy započítanými účastníkem řízení a reálnými čistými příjmy spotřebitelů resp. účastník řízení často nebyl schopen vysvětlit, jaké příjmy dané osoby vstoupily do kalkulačky při posouzení úvěruschopnosti, popř. příjmy použité účastníkem řízení v kalkulačce se výrazně odlišovaly od příjmů zjištěných z předložených bankovních výpisů.
20. Rozpory mezi spotřebitelem deklarovanými čistými příjmy, příjmy započítanými účastníkem řízení a reálnými čistými příjmy spotřebitelů byly zjištěny i u 12 úvěrových složek s úvěrem varianty MICRO ([REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED])²³ resp. účastník řízení často neměl příjmy žadatelů doloženy a vycházel pouze z jejich tvrzení, popř. doklady byly starého data apod.
21. Při kontrolním pohovoru dne 17. 4. 2019 účastník řízení uvedl²⁴, že nezjišťuje celkový počet členů domácnosti žadatele o úvěr, stejně jako opakovaně uvedl²⁵, že nezjišťuje výdaje domácnosti žadatele o úvěr.
22. Účastník řízení doložil zjištění výdajů u úvěrů MICRO pouze u složek spotřebitelů [REDACTED] ([REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]), [REDACTED] ([REDACTED]), [REDACTED] ([REDACTED]) a [REDACTED] ([REDACTED]), čili pouze u 6 prověřovaných úvěrových složek z 23 varianty MICRO, přičemž však u spotřebitelů [REDACTED] a [REDACTED] doložené výdaje neodpovídají období, ve kterém byla posuzována úvěruschopnost.
23. Dále správní orgán zjistil u úvěrových složek 6 spotřebitelů ([REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] – 2 úvěry)²⁶, respektive u celého vzorku 7 prověřovaných úvěrových složek varianty PLUS, rozpory mezi spotřebitelem prohlášenými výdaji, účastníkem řízení započítanými výdaji a reálnými výdaji spotřebitelů.
24. Lze shrnout, že účastník řízení měl povinnost ve všech 30 úvěrových případech vybraných ke kontrole zjišťovat a shromažďovat relevantní informace o příjmové a výdajové stránce rozpočtu spotřebitele (včetně stávajících dluhů) a následně tyto informace vyhodnocovat.
25. Z kontrolovaného vzorku 23 úvěrů typu MICRO vyplývá, že
 - u 22 úvěrů²⁷ nebyl účastník řízení schopen řádně vyhodnotit úvěruschopnost

uveru_ -pruvodni_dopis_IV.pdf.

²¹ Přijato ČNB dne 4. 4. 2019, ve všech úvěrových složkách jako soubor *1f_číslo_smlouvy_jméno_příjmení.pdf*

²² Blíže viz protokol o kontrole str. 15-16

²³ Blíže viz protokol o kontrole str. 18-20

²⁴ Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 17_04_2019_1.MP3*, čas od 01:01:30 do 01:05:25.

²⁵ Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 17_04_2019_1.MP3*, čas od 01:01:29 do 01:01:44.

²⁶ Blíže viz protokol o kontrole str. 25-26

²⁷ Všechny úvěry MICRO mimo [REDACTED], č. smlouvy [REDACTED].

žadatele o úvěr, a to vzhledem k absenci dokladů, ze kterých by bylo možné nezávisle ověřit žadatelem deklarované příjmy či výdaje a účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti vycházel pouze z údajů deklarovaných žadatelem;

- u úvěru poskytnutého [REDAKCE], č. smlouvy [REDAKCE], měl účastník řízení k dispozici výpis z aplikace Instantor²⁸, ze kterého bylo možné ověřit příjmovou a výdajovou stránku rozpočtu žadatele. Z těchto údajů však vyplývá, že výdaje žadatele o úvěr výrazně převyšují příjmy v každém ze zkoumaných měsíců a
- u úvěrů [REDAKCE], č. smlouvy [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] a úvěru [REDAKCE], č. smlouvy [REDAKCE], poskytl účastník řízení spotřebitelský úvěr přesto, že žadatelé byli předlužení již na základě prostého odečtení prohlášených výdajů, včetně stávajících dluhů a splátky požadovaného úvěru od prohlášených příjmů.

26. U šesti ze sedmi kontrolovaných úvěrů varianty PLUS doložené výdaje převyšují doložené příjmy a řádné posouzení úvěruschopnosti účastníkem řízení tedy buď nebylo provedeno, nebo byl úvěr poskytnut navzdory této skutečnosti. U žadatele [REDAKCE], č. smlouvy [REDAKCE], pak nemohl účastník řízení dostatečně posoudit úvěruschopnost, jelikož žadatel nedodal doklady, ze kterých by bylo možné ověřit jeho měsíční výdaje.

27. Dále lze uvést, že účastník řízení

- ve všech 30 doložených úvěrových případech nezjišťoval počet členů domácnosti, a tudíž nemohl stanovit přesnou výši minimálních výdajů na domácnost. Namísto toho používal v případě varianty PLUS normativně stanovenou částku životního minima ve výši 3 700 Kč a v případě varianty MICRO vychází z výdajů deklarovaných spotřebitelem a částku 3 700 Kč používá v případech, kdy je výše výdajů deklarovaná spotřebitelem nižší²⁹;
- ověřování údajů, které jednotliví žadatelé uvedli při podání žádosti o spotřebitelský úvěr, pouze telefonickými hovory s nimi, nelze považovat za nezávislé ověření informací;
- neověřoval stabilitu a udržitelnost příjmu žadatelů o úvěr z nezávislých zdrojů, např. formou kontrolního telefonátu se zaměstnavatelem³⁰, předložením pracovní smlouvy nebo doložením příjmů výpisy z bankovního účtu (nebo výpisy transakcí pořízenými aplikací Instantor³¹ nebo Kontomatik³²), případně kombinací výše uvedených možností. Zároveň nepřihlíží k atributu délky trvání pracovního poměru, když nevyhodnocuje jako rizikový signál situaci, kdy je žadatel ještě ve zkušební době³³;

²⁸ Aplikace pořizující výpis transakcí z bankovního účtu viz níže

²⁹ Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 17_04_2019_1.MP3*; čas od 01:17:53 do 01:18:33.

³⁰ Nebylo doloženo v žádném úvěrovém případě, ať už u varianty MICRO nebo PLUS.

³¹ Instantor AB se sídlem C/o Convendum, Vasagatan 16, 11120 Stockholm, Švédské království, platební instituce poskytující výhradně službu informování o účtu, je oprávněná poskytovat platební služby na území České republiky. Blíže o podmínkách poskytované služby viz <https://www.instantor.com/terms-cz/>

³² KONTOMATIK UAB se sídlem ve Vilniusu, ul. Upes 23, LT-08128 Vilnius Litva, registrovaná pod číslem 304852516, DIČ: LT100011837810, platební instituce poskytující výhradně službu informování o účtu, je oprávněná poskytovat platební služby na území České republiky. Blíže o podmínkách poskytované služby viz https://signin.kontomatik.com/documents/Kontomatik-information-clause_CZ.pdf

³³ Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 30_05_2019_2.MP3*; čas od 02:18:35

- má nedostatečně upravenou žádost o úvěr, resp. text formuláře *Kontrola schopnosti splácet* na svých internetových stránkách, jehož prostřednictvím se žádost o úvěr podává, a to v části *Máte momentálně úvěr u nějaké jiné společnosti?*. Jde o nejasnost, jaké stávající dluhy má žadatel do žádosti uvést - matoucí je zejména pole *Čerpáno z banky*, kde má žadatel možnost vybrat možnost z dvanácti bank a dvou stavebních spořitelen. Žadatel tak může nabýt dojmu, že pokud má úvěr poskytnut od jiné banky, případně od nebankovního poskytovatele spotřebitelských úvěrů, takový dluh zde nemusí vyplnit³⁴;
- řádně nezjišťoval a neověřoval informace týkající se stávajících dluhů jednotlivých žadatelů o úvěr, přestože tvoří výdajovou stránku jejich rozpočtu;
- ve dvou případech ze sedmi (u kterých disponoval výpisy z účtů žadatele o úvěr) poskytl úvěr osobám, které byly už po odečtení výdajů a splátky úvěru varianty PLUS od příjmů předluženy, a navíc při posuzování jejich úvěruschopnosti nezohlednil jako rizikový signál skutečnost, že tyto osoby jsou aktivními účastníky hazardních her³⁵;
- v případě [REDAKCE] z předloženého přehledu transakcí pořízených aplikací Kontomatik není zřejmý žádný pravidelný příjem a také z něho vyplývá, že se nejedná o jeho jediný bankovní účet. Účastník řízení neprokázal, že by měl k dispozici podklady z dalšího/dalších účtů a tedy neměl možnost analyzovat příjmy a veškeré výdaje [REDAKCE] a nezískal tak objektivní obraz o jeho komplexní finanční situaci a
- poskytl spotřebitelský úvěr [REDAKCE], který deklaroval, že nemá doložitelný příjem, mění zaměstnání a účelem úvěru je pokrytí nákladů do obdržení mzdy³⁶ a sdělil spotřebiteli, že poskytuje spotřebitelský úvěr i žadatelům bez doložitelného příjmu³⁷.

28. Všechna popsaná a doložená skutková zjištění ve svém souhrnu dokládají, že účastník řízení řádně neposoudil úvěruschopnost spotřebitelů, když zejména neověřil příjmovou a výdajovou stránku rozpočtu jednotlivých spotřebitelů, resp. členů jeho domácnosti. Účastník řízení tak postupoval v rozporu s ustanovením § 84 odst. 2 a/nebo ustanovením § 86 zákona o spotřebitelském úvěru ve všech kontrolovaných úvěrových případech, když u 23³⁸ případů z 30 neměl k dispozici doklady, ze kterých by mohl ověřit příjmy nebo výdaje deklarované žadateli o úvěr, případně ani příjmy

do 02:20:10.

³⁴ Přijato ČNB dne 4. 4. 2019, záznam rozhovoru s klientem soubor 1j_3912469107_[REDAKCE].wav.

³⁵ V případě spotřebitele [REDAKCE] ([REDAKCE]) z předložených výpisů transakcí z bankovního účtu za období od 22. 4. 2018 do 22. 5. 2018 vyplývá značné množství debetních plateb na účty ifortuna.cz a Stars v celkové výši minus 170 463 Kč, a za období od 23. 5. 2018 do 20. 6. 2018 na tytéž účty v celkové výši minus 159 935 Kč, a kreditních plateb „převod na žádost klienta“ od [REDAKCE] ve výši 179 500 Kč za období od 22. 4. 2018 do 22. 5. 2018, a za období od 23. 5. 2018 do 20. 6. 2018 ve výši 71 000 Kč. V případě spotřebitele [REDAKCE] ([REDAKCE]) z předloženého výpisu z bankovního účtu za červen 2018 vyplývá značné množství odchozích plateb na účty [REDAKCE] ve výši minus 66 219 Kč, za červenec 2018 minus 37 469 Kč a srpen 2018 89 617 Kč, a kreditních plateb od [REDAKCE] v měsíci červenci 2018 ve výši 30 000 Kč a měsíci srpnu 2018 ve výši 44 500 Kč.

³⁶ Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 30_04_2019_1.MP3*; čas od 01:16:00 do 01:20:16.

³⁷ Přijato ČNB dne 4. 4. 2019, záznam rozhovoru s klientem soubor 1j_[REDAKCE].wav.

³⁸ Jedná se o 22 složek varianty úvěru MICRO (všechny mimo [REDAKCE]) a 1 složka varianty úvěru PLUS ([REDAKCE]).

ani výdaje a ve zbylých 7³⁹ případech sice takové doklady k dispozici měl, ale (i) doložené výdaje nebyly účastníkem řízení při posuzování úvěruschopnosti započítány a (ii) v 1⁴⁰ případě z výše uvedených 7 byly započítány i příjmy, které nelze označit jako pravidelné nebo trvalé.

Vyjádření účastníka řízení.

29. K výše uvedeným skutečnostem účastník řízení ve Vyjádření nejdříve obecně sdělil, že používá model posouzení kreditního rizika jako součást celkového posouzení úvěruschopnosti a dále že při 29,3% míře schválení úvěru z celkového počtu žádostí je prokázáno, že vždy přistupoval k posouzení žádosti zodpovědně a s odbornou péčí. Dále účastník řízení posuzuje také úvěrovou historii svých klientů a předchozí dobrá platební morálka je dle něj ukazatelem toho, že klient i v budoucnosti bude platit svůj závazek včas, přičemž tento způsob hodnocení úvěruschopnosti používají i jiné subjekty na trhu.
30. Účastník řízení dále vysvětluje některé okolnosti posouzení úvěruschopnosti u klientů [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE]. Spotřebitel [REDAKCE]: zde účastník řízení získal 3 měsíční výpisy z bankovních účtů a účastník použil příjmy v zásadě tvrzené žadatelem. Spotřebitel [REDAKCE]: zde byly dokonce získány údaje z bankovních účtů za 6 měsíců a klient již v pořádku zaplatil 3 dříve poskytnuté úvěry. Spotřebitel [REDAKCE]: zde měl účastník řízení k dispozici dokonce 7 údajů bankovní historie žadatele. Účastník řízení dále uvádí, že měl technické potíže se systémem, kdy některé údaje nebyly zobrazovány správně, a proto nedokázal vysvětlit postup při posouzení úvěruschopnosti. Účastník řízení dále přijal opatření k nápravě, kdy vypracoval nový formulář – Kontrola schopnosti splácet, kam zařadil i informace o počtu členů a výdajů členů domácnosti. Dále účastník řízení uvádí, že ve 30 případech pak postupoval při posouzení úvěruschopnosti řádně, kdy např. u [REDAKCE] měl tento u účastníka řízení v minulosti již 31 úvěrů, které řádně splatil, obdobně u [REDAKCE] (6 úvěrů) a [REDAKCE] (5 úvěrů), tedy platební morálka těchto klientů zaručovala jejich úvěruschopnost a její posouzení tak bylo dostatečné. U [REDAKCE] pak byl žadateli poskytnut pouze nejnižší úvěr, když tento nebyl schopen doložit jím tvrzený příjem.
31. Účastník řízení má za to, že úvěruschopnost spotřebitelů posoudil dostatečně, když nevycházel pouze z tvrzení spotřebitelů, ale informace od nich získané prostřednictvím vyplňovaného dotazníku, ověřil buď na základě bankovních výpisů či jiných dokladů, které spotřebitel doložil, případně z úvěrové historie klienta anebo z výsledků databáze SOLUS⁴¹ popř. dalších databází, což doložil.
32. V případě, že v některých případech se zdá, že výdaje převyšují příjmy nebo jsou v poměru k příjmům příliš velké, má účastník řízení za to, že není možné postupovat

³⁹ Jedná se o 6 složek varianty úvěru PLUS (všechny mimo [REDAKCE]) a 1 složka varianty úvěru MICRO ([REDAKCE]).

⁴⁰ Jedná se o spotřebitele [REDAKCE] ([REDAKCE]).

⁴¹ SOLUS, zájmové sdružení právnických osob, sdružuje řadu společností z různých ekonomických sektorů. Jsou mezi nimi banky a stavební spořitelny, nebankovní finanční instituce, poskytovatelé telekomunikačních služeb, distributoři energií, poskytovatelé P2P půjček a další společnosti z oblasti obchodu a služeb a vede příslušné registry resp. databáze, které shromažďují negativní informace o těch klientech, kteří nemají zájem plnit své smluvní závazky, nebo se dostali do problémů se splácením svých finančních závazků u některého z členů sdružení SOLUS.

takto paušálně, neboť ne u všech položek se jedná o pravidelné výdaje, které má onen žadatel každý měsíc. Ověřovat však každou položku výpisu pro mikro úvěr je však zcela nepřiměřené.

33. Dále účastník řízení uvádí, že telefonické hovory se žadatelem slouží pouze k primární kontrole údajů uvedených žadatelem v písemné žádosti o poskytnutí spotřebitelského úvěru a jeho cílem je odhalit zřejmé případy podvodu. Telefonické hovory se zaměstnavateli spotřebitelů pak účastník řízení nečiní z důvodů zásahů do soukromí žadatele.
34. Jako opatření k nápravě pak účastník řízení upravil otázky ve formuláři Kontroly schopnosti splácet úvěr včetně úpravy postupu posouzení úvěruschopnosti (viz Vyjádření str. 7, spis č.l. 28).
35. Ve Vyjádření II. pak účastník řízení uvádí, že otázkou posouzení úvěruschopnosti se zabývá pouze jedno ustanovení zákona a základem jsou informace získané od spotřebitele, aniž by zákon stanovil jednotlivá kritéria pro různé typy úvěrů. Proto účastník řízení má za to, že tato kritéria je třeba uplatňovat v souladu se zásadou přiměřenosti např. ve vztahu k výši úvěru (např. několik tisíc Kč nebo několik statisíců) nebo době jeho trvání (úvěr na 30 dnů nebo delší dobu).
36. Účastník řízení dále uvádí, že z celkem 30 úvěrů mu bylo 27 splaceno, tedy toto pak dokládá, že jím provedené posouzení úvěruschopnosti bylo provedeno dostatečně a s odbornou péčí.
37. Účastník řízení se také brání, že by měl požadovat osobní údaje o rodinných příslušnících žadatele o úvěr tak, že by tímto mohlo docházet k porušení předpisů týkajících se ochrany osobních údajů. Dle názoru účastníka řízení, pokud zákon nestanoví restriktivní kritéria při posouzení úvěruschopnosti a nedefinuje, co je „důvodnou pochybností o schopnosti úvěr splácet“, má být výklad spíše restriktivní a umožnit při posouzení úvěruschopnosti využít více přístupů, kdy jediným cílem je pak, aby byl spotřebitel úvěr schopen splácet.

Stanovisko správního orgánu vč. právní kvalifikace.

38. Správní orgán k první námitce účastníka řízení uvádí, že skutečnost, že účastník řízení schvaluje pouze 29,3% úvěru z celkového počtu žádostí popř. že pravděpodobnost prodlení se splacením úvěru činí cca 12%, samo o sobě neprokazuje, že účastník řízení přistupoval k posouzení žádostí zodpovědně a s odbornou péčí. Tato míra schválení žádostí nic nevypovídá o tom, zda účastník řízení skutečně řádně posuzuje schopnost spotřebitele splácet úvěr na základě porovnání příjmů a výdajů a způsobu plnění dosavadních dluhů, když jak je uvedeno výše, účastník řízení tak v mnoha případech nečinil (viz výše zjištěný skutkový stav).
39. Spoléhání se pouze na úvěrovou historii klientů pak také neodpovídá požadavků ZSÚ na posouzení úvěruschopnosti spotřebitele. Schopnost spotřebitele splácet sjednané spotřebitelské úvěry má vycházet nejen z dosavadního plnění dluhů, ale i z porovnání příjmů a výdajů spotřebitele, případně dalších kritérií (§ 86 odst. 2 ZSÚ). Je tak zcela nepochybné, že jediným kritériem při posouzení úvěruschopnosti nemůže být pouze plnění dosavadních dluhů. K tvrzení účastníka řízení, že tento způsob používají i jiné

subjekty na trhu, správní orgán konstatuje, že pokud bude mít podezření na obdobné porušení povinností ZSÚ u jiných regulovaných subjektů, bude je šetřit.

40. Při posuzování schopnosti žadatele splácet žádaný úvěr musí poskytovatel úvěru vycházet z prokazatelných pravidelných příjmů žadatele a z pravděpodobnosti jejich udržitelnosti po celou dobu trvání úvěru a současně musí zkoumat výši jeho nezbytných životních nákladů (tj. nákladů spojených s bydlením, vyvolaných zdravotním stavem atd.), jakož i dalších finančních závazků (splátky dalších úvěrů a půjček, srážky ze mzdy, odpovědnostní plnění apod.). Věřitel je při posouzení úvěruschopnosti povinen zohlednit jak stávající situaci klienta, zejména jeho příjmy i výdaje, tak skutečnosti, které lze na základě informací dostupných v době před uzavřením smlouvy s vysokou mírou pravděpodobnosti očekávat (např. změna rodinné situace apod.). Blíže viz též dohledový benchmark č. 3/2016.
41. Posouzení úvěruschopnosti žadatele s odbornou péčí zahrnuje také zjištění úrovně schopností, znalostí a zkušeností žadatele, pro účely volby nutné míry zevrubnosti vysvětlení obsahu a významu předsmělných informací, kterého se má žadateli dostat, aby mohl náležitě posoudit, zda navrhovaná smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, odpovídá jeho potřebám a finanční situaci. Veškeré získané informace, jejich přezkoumání a vyhodnocení musí být evidovány a archivovány způsobem, aby se k nim dalo v nezměněném stavu vrátit. Účastník řízení je pak povinen s odbornou péčí posoudit schopnost žadatele splácet spotřebitelský úvěr před uzavřením každé (i další smlouvy s tímtož zákazníkem) smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr (tj. nikoli bez dalšího vycházet z údajů starších, získaných k jiné již dříve uzavřené smlouvě s tímtož zákazníkem). Účastník řízení musí zjistit a ověřit všechna další kritéria (příjmy, výdaje atd.), tak jak stanoví zákon, neboť u daného spotřebitele mohlo dojít v čase ke změnám, které tyto kritéria mohou ovlivnit (př. rozvod, narození dítěte, ztráta zaměstnání apod.). Platební morálka spotřebitele ve vztahu k dřívějším úvěrům jemu poskytnutým pak může být pouze jedním z hledisek, ke kterému je třeba přihlížet při posouzení úvěruschopnosti pro nově žádaný úvěr tímto spotřebitelem, ale nikoli hlediskem jediným.
42. Posouzení úvěruschopnosti spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele pak musí být učiněno vždy před poskytnutím úvěru a to bez ohledu na to, o jaký úvěr se jedná, nelze paušálně říci, že v případě, že jde o úvěr do výše např. 10 tis. Kč, tak toto posouzení není nutné dělat, či je možno jej dělat pouze v nějaké omezené míře. Lze souhlasit s tvrzením, že postupy a pravidla mají být přiměřená povaze, rozsahu a složitosti činnosti, ale poskytovatel spotřebitelského úvěrů musí vždy disponovat takovými informacemi, které povedou k posouzení aktuální situace každého spotřebitele ve smyslu ustanovení § 86 ZSÚ.
43. To, že z celkem 30 poskytnutých úvěrů bylo 27 splaceno, neznamená, že účastník řízení řádně posoudil úvěruschopnost spotřebitelů, respektive, že klienti, kteří úvěr účastníku řízení splatili, se nedostali do situace, kdy nebyli schopni splácet jiné pohledávky. Účastník řízení nedodržováním povinností stanovených při posuzování úvěruschopnosti tak minimálně ohrozil své zákazníky. Správní orgán v této souvislosti doplňuje, že z informací, které má k dispozici mimo jiné vyplynulo, že účastník řízení v kontrolovaném období uzavřel celkem 3403 smluv, přičemž u 1877 smluv (55 %) došlo k prodlení při jejich splácení. Jen z tohoto údaje jednoznačně

vyplývá, že účastník řízení schopnost splatit poskytnutý úvěr řádně a včas u svých zákazníků dostatečně neprověřoval.

44. Správní orgán po účastníku řízení nežadá, aby zjišťoval takové osobní údaje o rodinných příslušnících žadatele o úvěr, které by mohly vést k porušení předpisů týkajících se ochrany osobních údajů, ale pouze zjištění jeho osobní rodinné situace, která může zásadním způsobem ovlivnit jeho příjmy a výdaje. Pokud např. žadatel o úvěr očekává narození potomka, či výpadek z jeho stávajících příjmů, je to okolnost, která spadá pod jiné objektivně očekávatelné skutečnosti, v jejichž důsledku dojde ke snížení příjmu spotřebitele, což může ovlivnit jeho úvěruschopnost.
45. Správní orgán taktéž nepopírá, že cílem posouzení úvěruschopnosti je, zda bude klient schopen úvěr splácet a ani to, že je možno toto posouzení činit různými způsoby. Všechny způsoby či metody (včetně využití částečně automatizovaných systémů) ale musí vycházet z předmětného ustanovení zákona (viz výše) a zohledňovat i ve smyslu dohledového benchmarku č. 3/2016 zejména finanční a ekonomickou situaci spotřebitele, včetně ověření výše příjmů a výdajů (nákladů) spotřebitele, historii jeho příjmů a výdajů, i jejich očekávaného vývoje a případných výkyvů v průběhu času, posouzení dosavadních dluhů a způsobu jejich plnění, zohlednění relevantních faktorů, které by mohly ovlivnit schopnost spotřebitele plnit dluhy, aby nedošlo k nepřiměřenému strádání a předlužení spotřebitele a dále také např. obezřetné zohlednění případných negativních scénářů budoucího vývoje a nemůžou se restriktivně omezit např. jen na jeden faktor (např. morálka dřívějšího splácení dříve poskytnutých úvěrů) apod., aniž by bylo přihlédnuto k faktorům dalším tak, aby poskytovatel úvěru získal co nejreálnější obraz svého budoucího „dlužníka“ tj. spotřebitele.
46. K tvrzením účastníka řízení o správnosti posouzení úvěruschopnosti [redacted], [redacted] a [redacted] pak správní orgán uvádí, že účastník řízení je ničím nedoložil. Z informací, kterými správní orgán disponuje, přitom vyplývá, že [redacted] získal úvěr dne 27. 6. 2018. Jako žadatel deklaroval čistý měsíční příjem 27 000 Kč, přičemž z výpisů z bankovního účtu jsou patrné jeho následující příjmy z roku 2018: duben 25 824 Kč, květen 27 255 Kč a červen 22 528 Kč. Nicméně v kalkulačce, kterou účastník řízení používá u produktu PLUS při posuzování úvěruschopnosti žadatele o úvěr, jsou však uvedeny následující příjmy žadatele: 172 000 Kč, 27 000 Kč a 83 000 Kč. Účastník řízení nebyl schopen ani vysvětlit⁴², natož doložit, jaké příjmy žadatele (mimo jeho mzdu) použil při posouzení jeho úvěruschopnosti. Z výše uvedeného vyplývá, že účastník řízení v kalkulačce použil při posuzování úvěruschopnosti žadatele údaje, které výrazně převyšují údaje o příjmech vyplývající z bankovních výpisů. Zároveň z výpisů vyplynulo, že tento spotřebitel je aktivním účastníkem hazardních her ([redacted] a [redacted]) tj. lze očekávat, že jeho příjmy tím mohou být ovlivněny. Nicméně účastník řízení danou skutečnost nijak nevyhodnotil.

47. Pokud jde o [redacted], kterému byl úvěr poskytnut dne 7. 8. 2018. Ten jako žadatel deklaroval čistý měsíční příjem 40 000 Kč. Z kalkulačky k produktu PLUS

⁴² Účastník řízení uvedl, že zřejmě byly do příjmu zahrnuty mimo mzdu žadatele též převody na žádost žadatele od společnosti [redacted], vklady přes bankomat, které učinil samotný žadatel, a SEPA platby. Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 30_04_2019_1.MP3*, čas od 00:30:15 do 00:45:15).

vyplývalo, že účastník řízení zahrnul tyto příjmy klienta: 47 957 Kč, 49 980 Kč a 40 000 Kč. Z výpisů z bankovního účtu vyplývají následující příjmy žadatele v roce 2018: únor 84 039 Kč, březen 51 710 Kč, duben 19 885 Kč, květen 40 815 Kč, červen 7 560 Kč a červenec 38 007 Kč. Účastník řízení nebyl schopen vysvětlit, jaké příjmy vstoupily do kalkulačky při posouzení úvěruschopnosti⁴³. Z výpisů z bankovních účtů žadatele je dále patrné, že i tento spotřebitel je aktivním účastníkem hazardních her (), ani v případě tohoto spotřebitele, účastník řízení danou skutečnost nijak nevyhodnotil.

48. Z informací, kterými správní orgán disponuje, dále vyplývá, že [redacted] získal úvěr dne 7. 1. 2019. Jako žadatel deklaroval čistý měsíční příjem 35 000 Kč. Z předložených výpisů z účtu vyplývají následující příjmy žadatele v roce 2018: říjen 48 659 Kč, listopad 39 453 Kč a prosinec 75 947 Kč. V kalkulačce k produktu PLUS byly použity následující příjmy žadatele: 66 302 Kč, 24 987 Kč a 68 384 Kč. Příjmy použité účastníkem řízení v kalkulačce se tak výrazně odlišují od příjmů zjištěných z předložených bankovních výpisů. Účastník řízení nebyl schopen tento rozpor vysvětlit a uvedl, že při posuzování úvěruschopnosti tohoto spotřebitele vycházel z kalkulačky k předchozímu úvěru PLUS ze dne 25. 6. 2018.⁴⁴ Na těchto zjištěních tak tvrzení účastníka řízení ve Vyjádření týkající se technických potíží se systémem nic nemění.
49. K účastníkem řízení uvedeným tvrzením ohledně toho, že ve 30 případech úvěruschopnost posoudil dostatečně, když např. u [redacted], měl tento u něj již 31 úvěrů, které splatil, tak je zřejmé, že tento je úvěruschopný (obdobně [redacted], [redacted]) správní orgán znovu uvádí, že posouzení způsobu plnění dosavadních dluhů je pouze jednou okolností, kterou je třeba v souladu se ZSÚ zkoumat (§ 86 odst. 2).
50. U [redacted] bylo zjištěno, že u úvěrů, které byly poskytnuty dne 3. 12. 2018, 18. 12. 2018, 3. 1. 2019 a 14. 1. 2019, žadatel deklaroval čistý měsíční příjem 50 000 Kč. Tento příjem však nebyl nijak doložen, přičemž příjmy nebyly doloženy ani u předchozích žádostí o úvěr⁴⁵ a účastník řízení tak vycházel pouze z příjmu deklarovaného žadatelem. Jedná se o stávajícího klienta, který měl u účastníka řízení více úvěrů.
51. U [redacted] bylo zjištěno, že úvěr byl poskytnut dne 5. 6. 2018. Žadatel deklaroval čistý měsíční příjem 20 000 Kč. Žádné doklady prokazující příjem žadatele však nebyly předloženy a nebyly ani doloženy u předchozích žádostí a účastník řízení vycházel pouze z příjmu deklarovaného žadatelem. Jedná se o stávajícího klienta, který měl více úvěrů⁴⁶.

⁴³ „Nejsem schopna vám toto říct... Možná jsem brala ohled na to, že on je stávající zákazník, na kterého se díváme trochu jinak, pokud měl dobrou platební morálku u nás...“. Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 30_04_2019_2.MP3*, čas od 00:35:45 do 00:36:27.

⁴⁴ Účastník řízení dále potvrdil, že žadatelem předložené výpisy z účtu z října, listopadu a prosince 2018 nemohly být zadány do kalkulačky, protože systém účastníka řízení pracoval s kalkulačkou z června 2018 (k předchozímu úvěru). Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 30_04_2019_2.MP3*, čas od 01:21:45 do 01:27:00.

⁴⁵ Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 30_05_2019_2.MP3*, čas od 01:12:00 do 01:14:06.

⁴⁶ Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 30_04_2019_2.MP3*, čas od 01:40:16 do 01:41:30.

52. Obdobně u [REDAKCE] - úvěry byly poskytnuty dne 17. 9. 2018, 18. 10. 2018, 19. 11. 2018, 17. 12. 2018. Žadatelka deklarovala čistý měsíční příjem 16 000 Kč. Účastníkem řízení byly předloženy výpisy z aplikace Instantor⁴⁷ za období od ledna 2017 do června 2017, tedy více než 1,5 roku staré podklady. Žádné jiné (novější) doklady prokazující příjem žadatelky nebyly předloženy.
53. V případě [REDAKCE], účastník řízení poskytl spotřebitelský úvěr, ačkoli žadatel deklaroval, že nemá doložitelný příjem, mění zaměstnání a účelem úvěru je pokrytí nákladů do obdržení mzdy.⁴⁸ Účastník řízení zároveň sdělil spotřebiteli, že poskytuje spotřebitelský úvěr i žadatelům bez doložitelného příjmu⁴⁹.
54. K argumentaci účastníka řízení, že ač se v některých případech zdá, že výdaje převyšují příjmy nebo jsou v poměru k příjmům příliš velké, nemusí se jednat o pravidelné výdaje, doplněné o konstatování, že u mikro úvěru je nepřiměřené ověřovat každou položku výpisu, správní orgán konstatuje, že pokud by účastník řízení prováděl řádně vyhodnocení úvěruschopnosti, a to měl podloženo podklady, které by provedené vyhodnocení a jeho závěry dokládaly, pak by součástí takového vyhodnocení bylo i prověření nesrovnalostí mezi příjmy a výdaji. Pokud by z nich vyplynulo, že se např. jednalo pouze o mimořádné výdaje, nebo že došlo k výpadku z příjmu na základě objektivních příčin, které již pominuly, pak by šlo s tvrzením účastníka řízení souhlasit. Nicméně ze skutkového stavu vyplynulo, že účastník řízení nedisponuje žádným doložitelným vyhodnocením vytýkaných případů. V této souvislosti správní orgán doplňuje, že účastník řízení musí mít přehled o příjmech a výdajích svého klienta, respektive o jejich dopadu na schopnost splácet, tak aby nedošlo k jeho předlužení, čili účastník řízení musí posoudit a vyhodnotit všechny relevantní příjmy a výdaje svých zákazníků, a to v přímé souvislosti s jejich životní situací a výši potenciálního poskytnutého úvěru. To, že se do dluhové pasti mohou dostat spotřebitelé i na základě tzv. mikro úvěrů, respektive, že právě tento tip úvěrů směřuje zejména ke spotřebitelům, jejichž životní situace je problematická, je nezpochybnitelná realita trhu se spotřebitelskými úvěry a účastník řízení jako jejich poskytovatel, proto musí bez výjimek dodržovat všechny zákonem stanovené povinnosti.
55. Stejně tak skutečnost, že účastník řízení vycházel při posouzení úvěruschopnosti např. i z databáze SOLUS popř. dalších databází, není, bez provázanosti s dalšími informacemi a jejich vyhodnocením, možné považovat za dostatečné pro posouzení úvěruschopnosti žadatelů.
56. To, že účastník řízení nedostatečně zjišťuje výdaje spotřebitelů, vyplývá například z následujících případů. Jedná se o všech 7 prověřovaných úvěrových složek varianty úvěru PLUS.
- (i) [REDAKCE] byl úvěr poskytnut dne 11. 7. 2018. Prohlášené výdaje žadatelkou byly ve výši 1 500 Kč a žadatelka prohlásila, že nemá žádné stávající dluhy. Výdaje započítané účastníkem řízení byly v průměru 1 500

⁴⁷ U smlouvy č. 5941492133 nebyly tyto výpisy předloženy.

⁴⁸ Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 30_04_2019_1.MP3*; čas od 01:16:00 do 01:20:16.

⁴⁹ Přijato ČNB dne 4. 4. 2019, záznam rozhovoru s klientem soubor 1j_5948286264-[REDAKCE]-[REDAKCE].2.wav.

Kč měsíčně. Z výpisů z bankovního účtu jsou za měsíce duben až červen 2018, tedy za období posuzované jsou patrné výdaje ve výši 25 913 Kč, 34 370 Kč a 17 336 Kč. Výrazně tedy převyšují výdaje započítané účastníkem řízení.

- (ii) [REDAKCE] byl úvěr poskytnut dne 2. 11. 2018. Žadatelem prohlášené měsíční výdaje jsou ve výši 14 000 Kč a nejsou doložené. Výdaje započítané účastníkem řízení byly v průměru 8 000 Kč měsíčně.
- (iii) [REDAKCE] byl úvěr poskytnut dne 27. 6. 2018. Žadatelem prohlášené měsíční výdaje jsou ve výši 6 153 Kč, včetně dluhů u jiných poskytovatelů úvěru. Výdaje započítané účastníkem řízení byly v průměru 26 100 Kč měsíčně. Z výpisů z bankovního účtu za období 26. 4. 2018 až 20. 6. 2018, tedy za období posuzované, jsou patrné výdaje ve výši 142 840 Kč (průměrně tedy cca 71 420 Kč za měsíc), z toho většinová část jsou platby na účet sázkové kanceláře [REDAKCE]. Výrazně tedy převyšují výdaje započítané účastníkem řízení a je z nich patrné, že žadatel o úvěr je aktivním účastníkem hazardních her.
- (iv) [REDAKCE] pak úvěr byl poskytnut dne 7. 8. 2018. Žadatelem prohlášené měsíční výdaje jsou ve výši 14 700 Kč včetně dluhů u jiných poskytovatelů úvěru. Výdaje započítané účastníkem řízení byly v průměru 28 333,33 Kč měsíčně. Z výpisů z bankovního účtu za měsíce květen až červenec 2018, tedy za období posuzované, vyplývají měsíční výdaje výši 315 812 Kč, 146 612 Kč a 208 464 Kč, z toho velká část jsou splátky dluhů u jiných poskytovatelů a faktické výdaje žadatele tak výrazně přesahují výdaje započítané účastníkem řízení.
- (v) [REDAKCE] byl úvěr poskytnut dne 2. 10. 2018. Žadatelem prohlášené měsíční výdaje jsou ve výši 9 998 Kč, včetně dluhů u jiných poskytovatelů úvěru. Výdaje započítané účastníkem řízení byly v průměru 21 333,33 Kč měsíčně. Z výpisů z bankovního účtu za měsíce červen až srpen 2018, tedy za období posuzované činí měsíční výdaje 148 104 Kč, 75 194 Kč a 137 959 Kč, z toho většinová část jsou platby na účet sázkové kanceláře [REDAKCE]. Reálné výdaje tedy výrazně převyšují výdaje započítané účastníkem řízení a je z nich patrné, že žadatel o úvěr je aktivním účastníkem hazardních her.
- (vi) [REDAKCE] pak byl první úvěr poskytnut dne 25. 6. 2018. Prohlášené měsíční výdaje žadatelem jsou ve výši 35 000 Kč, včetně dluhů u jiných poskytovatelů úvěru. Výdaje započítané účastníkem řízení byly v průměru 26 676 Kč měsíčně. Z výpisů z bankovního účtu jsou za měsíce březen až květen 2018, tedy za období posuzované, patrné výdaje ve výši 86 758 Kč, 58 724 Kč a 86 824 Kč. Výrazně tedy převyšují výdaje započítané účastníkem řízení. Druhý úvěr byl poskytnut dne 7. 1. 2019. Prohlášené měsíční výdaje žadatelem jsou ve výši 25 000 Kč, včetně dluhů u jiných poskytovatelů úvěru. Výdaje započítané účastníkem řízení byly v průměru 26 676 Kč měsíčně. Z výpisů z bankovního účtu jsou za měsíce říjen až prosinec 2018, tedy za období posuzované, patrné výdaje ve výši 62 232 Kč, 49 056 Kč a 74 434 Kč. Výrazně tedy převyšují výdaje započítané účastníkem řízení.⁵⁰

⁵⁰ Lze dodat, že k tomuto úvěru nepředložil účastník řízení kalkulačku. K tomu dne 30. 4. 2019 sdělil (*Kontrolní pohovor Creditstar Czech 30_04_2019_2.MP3* čas od 01:20:15 do 01:24:50), že použil kalkulačku z předchozího úvěru poskytnutého dne 25. 6. 2018.

57. Z výše uvedeného tak vyplývá, že účastník řízení sice výdaje spotřebitelů měl možnost zjistit, ale pro účely posouzení úvěruschopnosti započítával částky nepoměrně nižší, aniž by vysvětlil z jakého důvodu. Úkolem účastníka řízení je posoudit úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele, není tedy možné vycházet z částek např. výdajů, které si účastník řízení upravuje způsobem, který není zřejmý a ani doložitelný.
58. K telefonickým hovorům správní orgán uvádí, že nemohou být jediným zdrojem ověření informací tvrzených spotřebitelem. Pokud pak jde o ověření informací o příjmech u zaměstnavatele dle názoru správního orgánu telefonní hovor vhodným nástrojem ověření je, ovšem nejedná se o jediný možný způsob ověření, uvedené lze nahradit např. předložením pracovní smlouvy a doložením příjmů výpisy z bankovního účtu s přihlédnutím k atributu délky trvání pracovního poměru a vyhodnocením rizikových signálů např. situaci, kdy je žadatel ještě ve zkušební době.
59. Správní orgán dospěl na základě všech výše uvedených skutečností k závěru, že účastník řízení postupoval v rozporu s ustanovením § 84 odst. 2 a zejména ustanovením § 86 odst. 1 a 2 ZSÚ ve všech kontrolovaných úvěrových případech, když u 23⁵¹ z 30 neměl k dispozici doklady, ze kterých by mohl ověřit příjmy nebo výdaje deklarované žadateli o úvěr, případně ani příjmy ani výdaje a ve zbylých 7⁵² případech sice takové doklady k dispozici měl, ale (i) doložené výdaje nebyly při posuzování úvěruschopnosti započítány a (ii) v 1⁵³ případě z výše uvedených 7 byly započítány i příjmy, které nelze označit jako pravidelné nebo trvalé.
60. Správní orgán pak vzal na vědomí účastníkem řízení vytvořený nový formulář – Kontrola schopnosti splácet, kam zařadil i informace o počtu členů a výdajů domácnosti a úpravu dalších sporných otázek včetně úpravy postupu posouzení úvěruschopnosti tak, jak je účastník řízení popsal ve Vyjádření. Tato skutečnost však také nic nemění na skutkových zjištěních uvedených výše. Prověření účinnosti přijatých opatření k nápravě by mohlo dojít jediné při následné kontrole.
61. Podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) ZSÚ pak platí, že ten, kdo je oprávněn poskytovat spotřebitelský úvěr, se dopustí přestupku tím, že poskytne spotřebitelský úvěr v rozporu s ustanovením § 86 odst. 1, za který je pak možno uložit dle odst. 3 písm. c) téhož zákona pokutu až do výše 20 mil. Kč.
- 62. Na základě zjištěných skutečností má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období od 17.5.2018 do 25.2.2019⁵⁴ v celém vzorku 30 prověřovaných úvěrových případů před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru jednal v rozporu s požadavky stanovenými v ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, když řádně neposuzoval úvěruschopnost spotřebitele, zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na**

⁵¹ Jedná se o 22 složek varianty úvěru MICRO (všechny mimo [REDAKCE]) a 1 složka varianty úvěru PLUS ([REDAKCE]).

⁵² Jedná se o 6 složek varianty úvěru PLUS (všechny mimo [REDAKCE]) a 1 složka varianty úvěru MICRO ([REDAKCE]).

⁵³ Jedná se o spotřebitele [REDAKCE] ([REDAKCE]).

⁵⁴ Viz pozn. pod čarou č. 20

základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů, čímž se dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru.

Ad výrok A. (iii)

63. Účastník řízení je dále dle ustanovení § 78 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 78 odst. 2⁵⁵ zákona o spotřebitelském úvěru povinen pořizovat dokumenty nebo jiné záznamy v rozsahu, který je nezbytný pro hodnověrné osvědčení řádného plnění povinností při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele. Podle odst. 4 téhož ustanovení zákona pak poskytovatel a zprostředkovatel uchovává dokumenty a záznamy podle odstavce 1 po dobu nejméně 5 let ode dne, kdy zanikl právní vztah, nebo došlo k jednání, na jehož základě tyto dokumenty nebo záznamy vznikly, nebo 1 rok ode dne, kdy byla žádost spotřebitele o poskytnutí spotřebitelského úvěru zamítnuta. Povinnost uchovávat tyto dokumenty a záznamy podle jiných právních předpisů tím není dotčena.

Zjištění správního orgánu.

64. Podat žádost o spotřebitelský úvěr u účastníka řízení je možné pouze vyplněním dotazníku na internetových stránkách účastníka řízení. V rámci kontroly bylo u vybraného vzorku 30 úvěrových případů⁵⁶ klientů účastníka řízení vyžádáno mimo jiné doložení žádosti o spotřebitelský úvěr prostřednictvím tohoto dotazníku. Účastník řízení sdělil⁵⁷, že požadovaný dokument nemá a není možné ho ze systému nijak získat. Dále sdělil, že místo žádosti o spotřebitelský úvěr předkládá ve všech složkách k vybranému vzorku smluv dokument s názvem *Shrnutí úvěru*, který je svým obsahem nejbližší požadovanému dokumentu. Tento dokument však nemůže být považován za žádost o spotřebitelský úvěr, v podobě vyplněné klientem, a to vzhledem k tomu, že účastník řízení může data v tomto dokumentu upravovat a doplňovat a dokument obsahuje také položky, které klient v žádosti nemůže vyplnit, např. výši smluvní pokuty. Data z internetového formuláře *Kontrola schopnosti splácat*⁵⁸ se pak přenáší do systému účastníka řízení, kdy po úpravě a validaci dat dochází k vyhodnocování úvěruschopnosti. To probíhá u každého typu⁵⁹ úvěru odlišným způsobem.

65. U úvěru typu MICRO rozhoduje o kladném či záporném stanovisku, zda klient má dostatečnou bonitu či ne, vždy konkrétní osoba, na základě vlastního uvážení při zohlednění vstupních a ve většině případů pouze prohlášených údajů ze strany žadatele o úvěr. V systému není k dispozici žádný výsledek tohoto rozhodnutí, ať již výpočet disponibilního zůstatku, popř. informace, na základě jakého výpočtu či

⁵⁵ Poskytovatel při plnění povinnosti podle odstavce 1 uchovává zejména dle písm. b) dokumenty nebo jiné záznamy týkající se posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, včetně údajů o spotřebiteli, které poskytl do databáze podle § 88 odst. 1, dle písm. c) dokumenty nebo jiné záznamy týkající se poskytování, změny nebo zániku spotřebitelského úvěru, byly-li pořízeny, včetně záznamu o poskytnuté radě podle § 85 odst. 3, záznamu o indexu použitém podle § 102 odst. 5, popřípadě obchodní podmínky, byly-li součástí smluvního vztahu a dle písm. e) téhož ustanovení dokumenty nebo jiné záznamy uvedené v písmenech c) a d), pokud jeho jménem jednal jeho vázaný zástupce nebo zprostředkovatel vázaného spotřebitelského úvěru.

⁵⁶ Viz výše.

⁵⁷ Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 17_04_2019_1.MP3*; čas od 00:22:50 do 00:25:30.

⁵⁸ Tento je přístupný po registraci žadatele o úvěr na internetových stránkách účastníka řízení.

⁵⁹ Účastník řízení poskytuje dva typy úvěrů, MICRO a PLUS (viz výše).

postupu je navrhován úvěr ke schválení či zamítnutí. Účastník řízení nepoužíval v době konání kontroly žádnou formu automatizovaného scoringu a sdělil⁶⁰, že jeho systém scoringem disponuje, ale tento nebyl v době konání kontroly aktivní. Jakmile příslušná osoba vyhodnotí úvěruschopnost, předává úvěr schvalovateli. Dle vyjádření⁶¹ účastníka řízení schvalovatel znovu posoudí úvěruschopnost a strukturu návrhu a úvěr schválí či neschválí. O aktu schválení není rovněž v systému účastníka řízení žádný záznam a nedá se doložit, na základě jakého výpočtu nebo postupu účastník řízení o schválení či neschválení rozhodl. Dle vyjádření⁶² účastníka řízení je aktem schválení úvěru to, že je úvěr poskytnut.

66. U úvěru typu PLUS je postup stejný jako u úvěru typu MICRO, s tím rozdílem, že pro posouzení úvěruschopnosti a schválení úvěru má osoba posuzující úvěruschopnost žadatele a osoba schvalující úvěr k dispozici jako podklad pro rozhodnutí interní kalkulačku, která na základě vstupních dat (příjmů, výdajů a dluhů včetně započtení jednotné výše životního minima ve výši 3.700 Kč) spočítá maximální limit poskytnutí úvěru. Kalkulačka není nijak automatizovaná a není možné nijak doložit a rekonstruovat, jaké příjmy a výdaje a za jaké období byly do kalkulačky započteny. Opět je tedy pouze na zvážení osoby posuzující úvěruschopnost, jaké příjmy z doložených či prohlášených dokumentů do kalkulačky přenesl.⁶³ Po formální stránce nemá kalkulačka žádný název ani identifikaci klienta, ke kterému je vytvořena.
67. Účastník řízení tak není schopen doložit a rekonstruovat celý proces poskytování spotřebitelského úvěru. Osoby posuzující úvěruschopnost i osoby odpovědné za schválení úvěru pracují většinou pouze s daty deklarovanými žadateli o úvěr v dotazníku, nikoliv s daty doloženými z výpisů z bankovních účtů a jiných předložených dokumentů (viz i výše uvedené zjištěné skutkové okolnosti uvedené v bodě ii. odůvodnění tohoto rozhodnutí). Jednotlivé kroky, postupy, výpočty a rozhodnutí se nikde nezaznamenávají. Účastník řízení nepoužívá automatizovaný scoring, pouze u úvěrů typu PLUS má jako základní podklad pro vyhodnocení úvěruschopnosti kalkulačku, která sama o sobě není nástrojem pro rozhodnutí o schválení úvěru, toto rozhodnutí je na konkrétní osobě.

Vyjádření účastníka řízení.

68. Účastník řízení v rámci Vyjádření uvedl, že dle jeho názoru příslušné dokumenty uchovává, a to i původní stav formuláře, tak jak jej vyplnil zákazník a že mu není jasné, co po něm správní orgán přesně žádal jako žádost o spotřebitelský úvěr. Dále je účastník řízení schopen rekonstruovat veškerou činnost, která se dále s žádostí stala, což dokládá příkladem jednoho ze třiceti uživatelů a konkrétní žádosti o úvěr, kde jsou popsány veškeré aktivity uživatele i aktivity ze strany účastníka řízení ("přehled logů").

⁶⁰ Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 17_04_2019_1.MP3*; čas od 00:45:20 do 00:46:05.

⁶¹ Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 17_04_2019_1.MP3*; čas od 00:36:40 do 00:37:10.

⁶² Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 17_04_2019_1.MP3*; čas od 00:38:00 do 00:39:00.

⁶³ Blíže viz výše zjištěné skutkové okolnosti uvedené v bodě ii. odůvodnění tohoto rozhodnutí.

69. Dále účastník řízení uvedl, že v návaznosti na kontrolu přijal v průběhu roku 2019 (září) opatření k nápravě, když zavedl zcela nový systém posouzení úvěruschopnosti, který částečně bude využívat nástrojů služeb poskytovaných společností Amazon, které zahrnují kalkulačku úvěruschopnosti, která pracuje s daty o příjmu, výdajích, životním minimu a případných dalších závazcích zákazníka popř. další údaje. Dále pak účastník řízení uvádí, že využívá údaje o příjmech a výdajích žadatele z aplikace Kontomatik (službu informování o účtu). Pokud není příjem z této aplikace dostupný, je upozorněn zaměstnanec, aby vyžádal doložení příjmu zákazníka za poslední tři měsíce. Pokud žadatel tyto doklady zašle, zaměstnanec vloží přesné částky příjmu do systému. Systém pak údaje vyhodnocuje na základě zadaných kritérií, která jsou pevně zavedena, systém tedy bude nově částečně automatizovaný. Ve Vyjádření II. pak účastník řízení odkázal na své předchozí Vyjádření a také skutečnost, že zjednal v návaznosti na provedenou kontrolu nápravu zjištěného závadného skutkového stavu, kdy nově využívá nástrojů služeb poskytovaných společností Amazon⁶⁴, které správnímu orgánu v rámci ústního jednání a tohoto Vyjádření II prezentoval.

Stanovisko správního orgánu vč. právní kvalifikace

70. Jak je uvedeno výše, dle ustanovení § 78 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru poskytovatel při poskytování spotřebitelského úvěru pořizuje dokumenty nebo jiné záznamy v rozsahu, který je nezbytný pro hodnověrné osvědčení řádného plnění jeho povinností stanovených tímto zákonem. Podle ustanovení § 78 odst. 2 téhož zákona pak poskytovatel při plnění povinnosti uchovává zejména dokumenty nebo jiné záznamy týkající se poskytování, změny nebo zániku spotřebitelského úvěru, byly-li pořizeny, včetně údajů o spotřebiteli, které poskytl do databází dle ustanovení § 88 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, dokumenty nebo jiné záznamy týkající se poskytování, změny nebo zániku spotřebitelského úvěru, byly-li pořizeny, záznamy z jiné komunikace mezi poskytovatelem a spotřebitelem dokládající vznik, změnu nebo zánik spotřebitelského úvěru, byly-li pořizeny, a je-li z této komunikace zřejmá totožnost spotřebitele. Za takový podklad nelze považovat účastníkem řízení ve správním řízení (tedy nikoli v průběhu kontroly) předložené tzv. „přehledy logů“, které mají dokládat informace vyplněné žadatelem u konkrétního úvěru. Neboť z nich nelze vůbec zjistit, co konkrétně bylo žadatelem vyplněno v dotazníku na internetových stránkách účastníka řízení, když dokládají pouze časy vložení údajů, nikoli konkrétní údaje, které byly vloženy (př. je zde jen uvedeno 17.5.2018 7:50 „uživatel zvolil částku a délku trvání úvěru“, nikoli však konkrétní částka nebo konkrétní délka trvání úvěru). Správní orgán nadále trvá na svém závěru, že účastník řízení předložil ve všech složkách k vybranému vzorku smluv pouze dokument s názvem *Shrnutí úvěru*, který ovšem není původním spotřebitelem vyplněným dotazníkem tj. žádostí o spotřebitelský úvěr z internetových stránek účastníka řízení a žádný jiný dokument (ani v průběhu kontroly ani v průběhu řízení) nepředložil. Lze tedy uzavřít, že účastník řízení neuchovával všechny dokumenty a záznamy týkající se poskytování, změny nebo zániku spotřebitelského úvěru, které byly v průběhu kontaktu se žadatelem pořizeny.

71. Ustanovení § 153 odst. 1 písm. e) ZSÚ stanoví, že ten, kdo je oprávněn poskytovat nebo zprostředkovávat spotřebitelský úvěr, se dopustí přestupku tím, že neuchovává

⁶⁴ Viz spis č.l. 55

dokumenty a záznamy podle ustanovení § 78, za což je možno uložit dle odst. 2 písm. a) téhož ustanovení pokutu do výše 5 mil. Kč.

72. Správní orgán vzal na vědomí účastníkem řízení na základě kontroly deklarovaná a přijatá opatření k nápravě spočívající v zavedení zcela nového systému posouzení úvěruschopnosti (viz např. výše zmiňované využití systému Amazon a Kontomatik), jejichž účinnost však je možno posoudit až v rámci případné další kontroly provedené správním orgánem u účastníka řízení.

73. **S ohledem na uvedené skutečnosti má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období od 17.5.2018 do 25.2.2019⁶⁵ v celém vzorku 30 prověřovaných úvěrových případů postupoval v rozporu s požadavky ustanovení § 78 odst. 1 a 2 ve spojení s odst. 4 zákona o spotřebitelském úvěru, neboť neuchovával dokumenty nebo jiné záznamy týkající se posuzování úvěruschopnosti spotřebitele včetně dokumentů nebo jiných záznamů týkajících se poskytování spotřebitelského úvěru v rozsahu nezbytném pro hodnověrné osvědčení o řádném plnění povinností při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, čímž se dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 153 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru.**

Organizační struktura ad A. (iv)-(v).

Ad výrok A. (iv)

74. Podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru má nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru povinnost zavést a udržovat postupy a pravidla, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru. Postupy a pravidla musí být přiměřená povaze, rozsahu a složitosti činností nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru a musí zajišťovat řádné a plynulé poskytování spotřebitelského úvěru. Podle ustanovení § 15 odst. 2 písm. a) téhož zákona postupy a pravidla dle ustanovení § 15 odst. 1 tohoto zákona zahrnují řádné administrativní a účetní postupy. Podle čl. 3 písm. a) bodu (3) Dohledového benchmarku č. 3/2016 povinnost zavést a udržovat řádné administrativní postupy znamená, že poskytovatel přijme mj. organizační řád⁶⁶.

75. Podle ustanovení § 8 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ten, kdo je oprávněn poskytovat spotřebitelský úvěr, může být při provozování činností uvedených v § 3 odst. 1 písm. a) bodech 1 až 4 tohoto zákona zastoupen pracovníkem, samostatným zprostředkovatelem, vázaným zástupcem nebo zprostředkovatelem vázaného spotřebitelského úvěru.

⁶⁵ Viz pozn. pod čarou č. 20

⁶⁶ Organizačním řádem se rozumí dokument, který vymezuje základní koncepty vnitřní organizace a řízení, organizační strukturu, náplň činnosti a úkoly jednotlivých organizačních útvarů a vztahů mezi nimi a konkrétní pravomoci a odpovědnosti osob. Organizační uspořádání musí být transparentní, jednoznačné, konzistentní, funkční a efektivní a musí zajišťovat informační toky, včetně poskytování zpětné vazby, a vazby na všech řídicích a organizačních úrovních nebankovního poskytovatele.

Zjištění správního orgánu.

76. Účastník řízení v rámci správního řízení⁶⁷ o udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 9 a násl. zákona o spotřebitelském úvěru předložil vnitřní předpis *Pravidla organizace společnosti Č. 1* bez data účinnosti a také vnitřní předpis *Pravidla organizace společnosti VERZE Č. 2.2* s datem účinnosti 16. 3. 2018. V obou těchto předpisech je identický graf vnitřní struktury společnosti a také graf činností vykonávaných externími subjekty, viz níže Tabulka č. 1.
77. V rámci kontroly pak předložil účastník řízení vnitřní předpis č. 2 *Pravidla organizace společnosti VERZE Č. 3.0*⁶⁸. V záhlaví tohoto dokumentu je uvedeno datum účinnosti 1.4.2018 (tedy před nabytím právní moci oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru), nicméně dokument byl České národní bance předložen až dne 21.3.2019. Datum účinnosti verze č. 3.0 tohoto předpisu 1.4.2018 nekoresponduje s datem uzavření dodatku č. 1⁶⁹ ke smlouvě o outsourcingu⁷⁰, který účastník řízení uzavřel se společností [REDAKCE] dne 21.5.2018 a který rozšířil objem činností vykonávaných externími subjekty, tak jak je uvedeno právě ve verzi 3.0.

Tabulka č. 1

Srovnání organizační struktury vyplývající z vnitřních předpisů *Pravidla organizace společnosti Č. 1*, *Pravidla organizace společnosti VERZE Č. 2.2* a *Pravidla organizace společnosti VERZE Č. 3.0*

Pravidla organizace společnosti Č. 1 Pravidla organizace společnosti VERZE Č. 2.2 (vnitřní předpisy předložené České národní bance během správního řízení o udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele)		Pravidla organizace společnosti VERZE Č. 3.0 (vnitřní předpis nepředložený České národní bance během správního řízení o udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele)	
<i>činnosti vykonávané účastníkem řízení</i>	<i>činnosti vykonávané externími subjekty</i>	<i>činnosti vykonávané účastníkem řízení</i>	<i>činnosti vykonávané externími subjekty</i>
statutární orgán	účetní oddělení [REDAKCE]	statutární orgán	účetní oddělení [REDAKCE]
oddělení úvěrového rizika	IT oddělení [REDAKCE]		IT oddělení [REDAKCE]
oddělení poskytování úvěrů	právní oddělení a compliance [REDAKCE]		právní oddělení a compliance [REDAKCE]
zákaznické oddělení			oddělení úvěrového rizika [REDAKCE]
			HR oddělení [REDAKCE]
			Marketingové oddělení [REDAKCE]
			oddělení zákaznických služeb [REDAKCE]

⁶⁷ Správní řízení bylo vedeno ČNB pod spis. zn. S-Sp-2017/00400/CNB/571.

⁶⁸ Přijato ČNB dne 21. 3. 2019, pod č. j. 2019/033023/CNB/650, soubor *Creditstar_Czech_Vnitri_predpis_2.2_Organizacni_rad.pdf*.

⁶⁹ Přijato ČNB dne 27. 3. 2019, pod č. j. 2019/035564/CNB/650, soubor *Creditstar_Czech_Amendement_to_the_Outsourcing_agreement.pdf*.

⁷⁰ Přijato ČNB dne 27. 3. 2019, pod č. j. 2019/035564/CNB/650, soubor *Creditstar_Czech_Outsourcing_agreement.pdf*.

78. Z výše uvedeného vyplývá, že veškeré činnosti účastníka řízení, včetně posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, jsou vykonávány externími subjekty [REDAKCE] nebo [REDAKCE], tedy subjekty nepodléhajícími dohledu České národní banky.
79. Na základě výše uvedeného lze tedy dojít k závěru, že během správního řízení o udělení oprávnění k výkonu činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelských úvěrů byly Českou národní bankou posuzovány a shledány naplňujícími předpoklady pro řádné poskytování spotřebitelských úvěrů vnitřní předpisy *Pravidla organizace společnosti Č. 1* a *Pravidla organizace společnosti verze Č. 2.2*. Znění obou těchto předpisů předpokládalo provádění zásadních činností při poskytování úvěrů, včetně posuzování úvěruschopnosti samotným účastníkem řízení. Jak je uvedeno výše, bylo však zjištěno, že veškeré činnosti při poskytování spotřebitelských úvěrů (s výjimkou statutárního orgánu) vykonávají pro účastníka řízení externí subjekty uvedené výše v tabulce. Organizační struktura účastníka řízení byla tedy upravena zcela jiným způsobem, vycházejícím z vnitřního předpisu *Pravidla organizace společnosti verze Č. 3.0*, který nebyl České národní bance během správního řízení o udělení oprávnění k výkonu činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelských úvěrů účastníkem řízení předložen.

Vyjádření účastníka řízení.

80. Účastník řízení v rámci Vyjádření výše uvedené pochybení nepopíral, pouze uvedl, že přijal nový vnitřní předpis č. 2 *Pravidla organizace společnosti* ke dni 7.8.2019, o čemž správní orgán již dříve informoval, přičemž organizační struktura, kdy veškeré činnosti (s výjimkou statutárního orgánu) byly outsourcované, bylo napraveno tak, že oddělení zákaznických služeb (tj. posuzování úvěruschopnosti) je součástí organizační struktury účastníka řízení. Dále účastník řízení předložil aktualizovaný vnitřní předpis *Pravidla organizace společnosti*, účinný od 1. 7. 2020, dle kterého společnost rozšiřuje svoji organizační strukturu o oddělení pohledávek, které dle tohoto přepisu zajišťuje kontakt se zákazníky, kterým již byl poskytnut úvěr a mají problémy s jeho splácením, zpracování podkladů pro insolvenční řízení a odhalování podvodného chování zákazníků.

Stanovisko správního orgánu vč. právní kvalifikace.

81. Ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) ZSÚ stanoví, že nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru se dopustí přestupku tím, že nesplní některý z požadavků na výkon činnosti podle ustanovení § 15 ZSÚ, přičemž dle odst. 2 písm. b) téhož ustanovení je možno mu uložit pokutu až 20 mil. Kč. Správní orgán pak na základě výše uvedeného skutkového stavu dospěl k závěru, že účastník řízení jako nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru, který má povinnost zavést a udržovat postupy a pravidla, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru tato nezavedl, neboť vykonával činnost zcela jinak, než jak deklaroval ČNB, a to dokonce tak, že de facto veškeré činnosti při poskytování spotřebitelských úvěrů, které poskytuje v ČR, vykonávaly pro účastníka řízení externí subjekty (a to dokonce subjekty zahraniční), nikoli samotný účastník řízení (s výjimkou činností statutárního orgánu). V rozporu s ustanovením § 8 odst. 1 ZSÚ pak byla externími subjekty bez příslušného oprávnění poskytována i činnost uvedená v ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) bodech 1 až 4 ZSÚ (bližší viz níže ad (vi)).

82. Nedodržování zavedených, respektive v licenčním řízení prezentovaných postupů, ve spojení s převedením činnosti na zahraniční subjekty a nezavedením jiných vhodných postupů a pravidel pro řádné poskytování spotřebitelského úvěru, ve svém konečném důsledku vedlo k pochybení účastníka řízení při poskytování spotřebitelských úvěrů, které správní orgán v tomto řízení zjistil. Pokud by účastník řízení většinu své činnosti neoutsourcoval na zahraniční externí subjekty, mohl, respektive při řádné zpětné kontrole své činnosti měl, odhalit vytýkaná porušení a včas přijmout příslušná opatření.
83. Správní orgán vzal na vědomí účastníkem řízení na základě kontroly deklarovaná a přijatá opatření k nápravě (viz výše).
84. **S ohledem na uvedené skutečnosti má správní orgán za prokázané, že účastník řízení po celé kontrolované období od 17.5.2018 do 11.3.2019⁷¹ jako nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru neudržoval řádné administrativní postupy a pravidla, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru, když dle vnitřních předpisů a i zavedené praxe činnosti spojené s poskytováním spotřebitelského úvěru, včetně posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, nevykonávali pouze pracovníci účastníka řízení, nebo jiné osoby uvedené v ustanovení § 8 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, čímž porušil ustanovení § 15 odst. 1 ve spojení s odst. 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru a dopustil se tak přestupku upraveného v ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru.**

Ad výrok A. (v)

85. Podle ustanovení § 59 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru má nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru povinnost oznámit bez zbytečného odkladu České národní bance dle písm. a) změnu údajů o splnění podmínek stanovených tímto zákonem pro činnost. Jak však vyplývá z výše uvedených zjištění uvedených v bodě A. (iv). tohoto rozhodnutí, účastník řízení neoznámil České národní bance změnu svého vnitřního předpisu *Pravidla organizace společnosti*.

Zjištění správního orgánu.

86. Účastník řízení sice dne 5.11.2018 oznámil České národní bance změnu údajů v registru, která se týkala pozice manažera pro ČR, resp. změny osoby odpovědné za poskytování spotřebitelského úvěru. [REDAKCE] nahradila na této pozici [REDAKCE]. V souvislosti s touto změnou předložil vnitřní předpis č. 2 *Pravidla organizace společnosti VERZE č. 2.2*, který byl schválen 15.3.2018 s účinností od 16.3.2018 (viz výše).⁷² Účastník řízení dne 17.4.2019 uvedl⁷³, že vnitřní předpis *Pravidla organizace společnosti* byl od data nabytí právní moci⁷⁴ oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru aktualizován (viz vnitřní předpis č. 2 *Pravidla organizace společnosti VERZE Č. 3.0*. účinný od 1.4.2018), nicméně že

⁷¹ od udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele SÚ do data zahájení kontroly

⁷² Lze dodat, že v době oznámení této změny, tedy 5. 11. 2018, měl být (podle data jeho účinnosti k 1. 4. 2018) aktuální vnitřní předpis *Pravidla organizace společnosti VERZE Č. 3.0*.

⁷³ Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 17_04_2019_1.MP3*, čas 00:02:36 až 00:03:18.

⁷⁴ Dne 17. 5. 2018.

jeho změna nebyla České národní bance nahlášena a tento předpis byl České národní bance předložen až v rámci kontroly dne 21.3.2019.

Vyjádření účastníka řízení.

87. Účastník řízení v rámci Vyjádření výše uvedené pochybení nepopíral, blíže viz vyjádření k předchozímu bodu.

Stanovisko správního orgánu vč. právní kvalifikace

88. Dle ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru platí, že nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru se dopustí přestupku tím, že neoznámí bez zbytečného odkladu České národní bance změnu některého z údajů podle ustanovení § 59 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, nebo k oznámení změny svých údajů přiloží doklady s nepravdivými, zavádějícími nebo neúplnými údaji, za což mu může být uložena dle odst. 2 písm. a) téhož ustanovení pokuta až do výše 5 mil. Kč.
89. **Na základě výše uvedeného má správní orgán za prokázané, že účastník řízení neoznámil České národní bance bez zbytečného odkladu po 1.4.2018 změnu vnitřního předpisu Pravidla organizace společnosti, čímž porušil ustanovení § 59 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru, čímž se dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru.**

Podmínky činnosti osoby oprávněné poskytovat spotřebitelský úvěr ad A. (vi)-(vii)

Ad výrok A. (vi)

90. Dle ustanovení § 8 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, ten, kdo je oprávněn poskytovat spotřebitelský úvěr, může být při provozování činností uvedených v ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) bodech 1 až 4 zastoupen pracovníkem, samostatným zprostředkovatelem, vázaným zástupcem nebo zprostředkovatelem vázaného spotřebitelského úvěru. Dle ustanovení § 3 odst. 1 písm. h) téhož zákona se pracovníkem rozumí osoba, která je s poskytovatelem nebo zprostředkovatelem spotřebitelského úvěru v pracovněprávním vztahu, anebo člen statutárního orgánu nebo správní rady poskytovatele nebo zprostředkovatele spotřebitelského úvěru, nebo prokurista, pokud se přímo podílí na poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru, nebo jsou za poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru zodpovědní.

Zjištění správního orgánu.

91. Účastník řízení uvedl jako své pracovníky [REDAKCE], dat. nar. [REDAKCE] pracující na pozici analytika (do 1.11.2018 na pozici operátora), [REDAKCE] dat. nar. [REDAKCE] pracujícího na pozici úvěrového specialisty (od 1.3.2019), [REDAKCE] dat. nar. [REDAKCE] pracující na pozici manažera pro ČR (do 1.11.2018 na pozici analytika), [REDAKCE] dat. nar. [REDAKCE] pracující na pozici analytika (do 10.9.2018) a [REDAKCE] dat. nar. [REDAKCE] pracující na pozici

úvěrového specialisty a prokuristy (do 1.11.2018 také na pozici manažera pro ČR)⁷⁵. Účastník řízení při kontrole na místě dne 17.4.2019 prohlásil⁷⁶, že [REDAKCE] a [REDAKCE] (před ukončením pracovního poměru i [REDAKCE]) zejména posuzují úvěruschopnost klientů (tedy konají pro účastníka řízení činnost, kterou lze podřadit pod ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) body 1 až 4 zákona o spotřebitelském úvěru). Účastník řízení dále uvedl⁷⁷, že ani jedna z výše uvedených osob nemá s účastníkem řízení uzavřenou pracovní smlouvu dle ustanovení § 34 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.⁷⁸

92. Z výše uvedeného tak vyplývá, že [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] se přímo podílely na poskytování spotřebitelských úvěrů účastníka řízení, nicméně nemohou být považovány za pracovníky ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 písm. h) zákona o spotřebitelském úvěru, jelikož nebyly s účastníkem řízení v pracovněprávním vztahu, ani členy statutárního orgánu nebo správní rady, ani prokuristy.

Vyjádření účastníka řízení.

93. Účastník řízení v rámci Vyjádření výše uvedené zjištění nepopíral a pouze uvedl, že uvedenou situaci napravil, když od srpna 2019 jsou všechny osoby, které se podílejí na poskytování úvěrů zaměstnání u účastníka řízení, přičemž tuto informaci již účastník řízení správnímu orgánu sdělil (13.8.2019) a doložil kopiemi pracovních smluv včetně osvědčení o vykonání odborné zkoušky (následně i v průběhu správního řízení 4.8.2020 včetně doplnění dalších osob, které jsou osobami posuzujícími úvěruschopnosti a schvalujícími poskytnutí úvěru za účastníka řízení a které mají osvědčení o vykonání odborné zkoušky a jsou zaměstnanci účastníka řízení).

Stanovisko správního orgánu vč. právní kvalifikace

94. Dle ustanovení § 154 odst. 1 písm. a) ZSÚ platí, že ten, kdo je oprávněn poskytovat spotřebitelský úvěr, se dopustí přestupku tím, že v rozporu s ustanovením § 8 odst. 1 je při své činnosti podle tohoto zákona zastoupen jinou osobou, za což je možno dle odst. 3 písm. b) téhož ustanovení zákona uložit pokutu až do výše 10 mil. Kč.
95. Správní orgán vzal na vědomí účastníkem řízení doložené opatření k nápravě, které však bylo přijato až po provedené kontrole.
- 96. Na základě výše uvedeného má správní orgán za prokázané, že účastník řízení v období od 17.5.2018 do 11.3.2019⁷⁹ byl při poskytování spotřebitelského úvěru zastoupen jinými osobami než pracovníky ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 písm.**

⁷⁵ Přijato ČNB dne 19. 3. 2019, pod č. j. 2019/031608/CNB/650, soubor 1_kontrola_vykonu_cinnosti_nebankovniho_poskytovatele_spotrebitelskeho_uveru_-_tabulkova_priloha_k_vyzve_v2.xlsx.

⁷⁶ Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 17_04_2019_1.MP3*, čas od 00:07:10 do 00:08:39.

⁷⁷ Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 17_04_2019_2.MP3*, čas od 00:56:10 do 00:57:10.

⁷⁸ [REDAKCE] (od 1.3.2019 také [REDAKCE]) vykonává činnost dle § 3 odst. 1 písm. a) bodů 3 a 4, spočívající zejména ve schvalování žádostí o úvěry, a je prokuristkou (viz Zdroj <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=695002&typ=PLATNY>)

⁷⁹ Viz pozn. pod čarou č. 71

- h) zákona o spotřebitelském úvěru, čímž porušil ustanovení § 8 odst. 1 téhož zákona, čímž se dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 154 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru.**

Ad výrok A. (vii)

97. Dle ustanovení § 8 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru ten, kdo je oprávněn poskytovat spotřebitelský úvěr, může poskytovat spotřebitelský úvěr pouze tak, že jeho pracovník, vázaný zástupce a jeho pracovník, zprostředkovatel vázaného spotřebitelského úvěru a jeho pracovník splňují podmínky odborné způsobilosti podle ustanovení § 60 a důvěryhodnosti podle ustanovení § 72 nebo ustanovení § 73, a zajistí, že tyto osoby si odborné znalosti a dovednosti udržují. Dle ustanovení § 176 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru lze odborné znalosti a dovednosti pro poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru prokázat do 24 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona též čestným prohlášením osoby oprávněné poskytovat nebo zprostředkovávat spotřebitelský úvěr. Čestné prohlášení se může týkat pouze pracovníků osoby oprávněné poskytovat nebo zprostředkovávat spotřebitelský úvěr, jejích vázaných zástupců nebo zprostředkovatelů vázaného spotřebitelského úvěru pro ni činných. Dle ustanovení § 60 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru se odbornou způsobilostí pro účely tohoto zákona rozumí získání všeobecných znalostí a odborných znalostí a dovedností nezbytných pro poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru. Dle ustanovení § 60 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru se odborné znalosti a dovednosti pro poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru prokazují osvědčením o úspěšném vykonání odborné zkoušky podle tohoto zákona. Odborná zkouška musí být vykonána prokazatelným způsobem.

Zjištění správního orgánu.

98. Jak již bylo uvedeno výše [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE] posuzovaly v kontrolovaném období úvěruschopnost klientů, vykonávaly tedy činnost, kterou lze podřadit pod ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) body 1 až 4 zákona o spotřebitelském úvěru. [REDAKCE] pak v kontrolovaném období vykonávala činnost upravenou v ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) bodů 3 a 4 zákona o spotřebitelském úvěru, spočívající zejména ve schvalování žádostí o úvěry. Účastník řízení však v rámci kontroly doložil osvědčení o úspěšném vykonání odborné zkoušky pouze u [REDAKCE]. Při kontrole na místě dne 17.4.2019 uvedl⁸⁰, že odbornou zkoušku dosud úspěšně absolvovala pouze [REDAKCE], a to z toho důvodu, že zkoušku je nutné absolvovat do 1.1.2020. K tomuto tvrzení účastníka řízení Česká národní banka konstatuje, že odborná zkouška k prokázání odborných znalostí a zkušeností podle zákona o spotřebitelském úvěru měla být úspěšně vykonána do 24 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona (tj. 1.12.2016), tedy do 1.12.2018 (do té doby ji bylo možno nahradit čestným prohlášením).

⁸⁰ Záznam z kontrolního pohovoru *Kontrolní pohovor Creditstar Czech 17_04_2019_1.MP3*, čas od 00:05:30 do 00:07:00.

Vyjádření účastníka řízení.

99. Účastník řízení v rámci Vyjádření výše uvedené zjištění nepopíral a pouze uvedl, že uvedenou situaci napravit, když osoby, které doposud nesplnily odbornou zkoušku, byly převedeny pouze na administrativní pozice a nyní se tedy podílejí na poskytování úvěrů pouze osoby důvěryhodné, které splňují kritéria odborné způsobilosti. Konkrétně paní [REDAKCE] získala zkoušku den 3. 9. 2019 a nyní pracuje na pozici úvěrového specialisty. Současně působí jako prokuristka. Paní [REDAKCE] zatím zkoušku nesplnila, proto nyní vykonává pouze administrativní podporu v rámci detekce podvodů (a která již nadále u účastníka řízení nepůsobí). Pan [REDAKCE] splnil odbornou zkoušku dne 29. 8. 2019 a od 30. 8. 2019 pracuje na pozici úvěrový analytik.

Stanovisko správního orgánu vč. právní kvalifikace

100. Dle ustanovení § 154 odst. 1 písm. b) ZSÚ platí, že ten, kdo je oprávněn poskytovat spotřebitelský úvěr, se dopustí přestupku tím, že v rozporu s ustanovením § 8 odst. 2 provozuje svoji činnost prostřednictvím osob, které nesplňují podmínky odborné způsobilosti a důvěryhodnosti, za což je možno dle odst. 3 písm. b) téhož ustanovení zákona uložit pokutu až do výše 10 mil. Kč.
101. Správní orgán vzal na vědomí účastníkem řízení doložené opatření k nápravě, které však nastalo až po provedené kontrole a toto tedy nemůže zcela vést k zániku delikt ní odpovědnosti účastníka řízení, ale bylo k němu přihlédnuto jako k polehčující okolnosti při stanovení výše sankce (viz níže).
102. Na základě výše uvedeného má správní orgán za prokázané, že účastník řízení poskytoval v období od 17.5.2018 do 11.3.2019⁸¹ spotřebitelský úvěr prostřednictvím osob [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE], které nesplňovaly podmínky odborné způsobilosti podle ustanovení § 60 zákona o spotřebitelském úvěru, čímž porušil ustanovení § 8 odst. 2 téhož zákona, čímž se dopustil přestupku upraveného v ustanovení § 154 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru.

C. Sankce

103. Výchozím předpokladem pro uložení pokuty za přestupky je skutečnost, že správní orgán prokázal, že ke spáchání přestupků ze strany účastníka řízení skutečně došlo. V posuzovaném případě správní orgán prokázal, že se účastník řízení dopustil porušení povinností stanovených ZSÚ a naplnil tak pojmové znaky přestupků tak, jak je uvedeno výše v tomto odůvodnění, tj. dopustil se v rámci vícečinného souběhu nestejnorodého⁸² přestupku dle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) ZSÚ⁸³, ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) ZSÚ, ustanovení § 153 odst. 1 písm. e) ZSÚ, ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) ZSÚ, ustanovení § 154 odst. 1 písm. a) ZSÚ a ustanovení § 154 odst. 1 písm. b) ZSÚ. Co se týče způsobu porušení jednotlivých ustanovení zákona, správní orgán uvádí, že k porušení došlo z části komisivním (tj.

⁸¹ Viz pozn. pod čarou č. 71

⁸² Pachatel více skutky spáchá trestné činy (přestupky) různých skutkových podstat.

⁸³ Zde šlo o u ad A. i a iv o vícečinný souběh stejnorodý, tj. pachatel více skutky spáchá trestný čin (přestupek) stejné skutkové podstaty

účastník řízení učinil něco, co učinit neměl) a zčásti omisivním jednáním (tj. účastník řízení neučinil něco, co učinit měl) účastníka řízení, ale i jeho protiprávnosti si vzhledem ke svým odborným znalostem měl být účastník řízení vědom.

104. Podle ustanovení § 35 přestupkového zákona lze za přestupek uložit 5 druhů správních trestů. Dle závěrů správního orgánu postupem dle ustanovení § 37 přestupkového zákona na základě zjištěného skutkového stavu je jediným trestem, který zajistí dostatečnou represivní i preventivní funkci, právě pokuta, a to především s cílem odradit účastníka řízení, aby v porušování právních předpisů pokračoval, a přimět ho, aby se do budoucna podobného jednání vyvaroval. Současně v rámci generální prevence dává správní orgán všem subjektům najevo, že jednání tímto způsobem porušující právní předpisy hodnotí jako **závažné porušení právních předpisů**, jehož následkem je uložení zásadního peněžitého postihu
105. Za dva nebo více přestupků téhož pachatele projednaných ve společném řízení se podle ustanovení § 41 odst. 1 přestupkového zákona **uloží správní trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejpřísněji trestný**. Jsou-li horní hranice sazeb pokut stejné, uloží se správní trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejzávažnější. Správní orgán vzhledem k výše uvedenému aplikoval absorpční zásadu ve vztahu k přestupkům uvedeným ve výroku tohoto rozhodnutí a uložil pokutu pouze za nejpřísněji trestný ze všech zjištěných přestupků. Ostatní okolnosti spáchání přestupků, jakož i další skutečnosti jsou potom zohledněny jako okolnosti polehčující či přitěžující a podílí se rovněž na individualizaci výše ukládané pokuty pro konkrétní posuzovaný případ.
106. Za spáchání přestupku (ad A.i) a (ad A. iv) dle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) ZSÚ je možno uložit podle odst. 2 písm. b) téhož ustanovení pokutu až do výše 20 000 000 Kč. Za spáchání přestupku (ad A.ii) dle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) ZSÚ je možno uložit podle odst. 3 písm. c) téhož ustanovení pokutu až do výše 20 000 000 Kč, za spáchání přestupku (ad A.iii) dle ustanovení § 153 odst. 1 písm. e) ZSÚ je možno uložit dle odst. 2 písm. a) téhož ustanovení zákona pokutu až do výše 5 000 000 Kč. Za spáchání přestupku (ad A.v), dle ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) ZSÚ je možno uložit podle odst. 2 písm. a) téhož ustanovení pokutu až do výše 5 000 000 Kč. Za spáchání přestupku (ad A.vi), dle ustanovení § 154 odst. 1 písm. a) ZSÚ a přestupku (ad A. vii) dle ustanovení § 154 odst. 1 písm. b) ZSÚ je možno uložit podle odst. 3 písm. b) téhož ustanovení pokutu až do výše 10 000 000 Kč. Přestupky podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) ZSÚ a ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) ZSÚ jsou tedy přísněji postižitelné a správní orgán je hodnotí jako typově nejzávažnější.
107. Přestupky, jichž se účastník řízení dopustil, hodnotí správní orgán obecně jako závažné. Jako **nejzávažnější přestupek** hodnotí správní orgán přestupek ad (A. i.), který je třeba posoudit jako nejzávažnější porušení a bude vzat jako základ pro stanovení konkrétní výše pokuty neboť jde de facto o zastřešující přestupek i ve vztahu k ostatním přestupkům spáchaným účastníkem řízení. Přestupek ad (A. i), tj. přestupek podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) ZSÚ, kdy účastník řízení jakožto nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru řádně nezavedl a neudržoval pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, což správní orgán hodnotí jako nejzávažnější přestupek, který de facto způsobil to, že účastník řízení, nemaje jednoznačně a řádně zavedena pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti

spotřebitele, skutečně před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru řádně neposuzoval úvěruschopnost spotřebitele, zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů a příslušné dokumenty o tomto procesu nepožíval a neuchovával. Takové jednání účastníka řízení bylo ohrožující **významný zájem chráněný zákonem**, tj. zájem na tom, aby účastník řízení jakožto nebankovní poskytovatel SÚ plnil všechny zákonné požadavky na výkon jeho činnosti, zejména postupy a pravidla, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru. Závažnost tohoto přestupku reflektuje pomocí maximální možné výše uložené pokuty i samotný zákon, tj. ZSÚ, když stanoví, že za tento přestupek je možno uložit podle ustanovení § 148 odst. 2 písm. b) ZSÚ pokutu až do výše 20 mil. Kč. Obdobně závažné resp. vedoucí ke stejnému následku a přestupku tj. nedodržování ZSÚ, je jednání ad (A. iv), kdy účastník řízení neudržoval řádné administrativní postupy a pravidla, která jsou vhodná z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru, tj. neměl řádně vypracován Organizační řád tj. dokument, který vymezuje základní koncepty vnitřní organizace a řízení, organizační strukturu, náplň činnosti a úkoly jednotlivých organizačních útvarů a vztahů mezi nimi a konkrétní pravomoci a odpovědnosti osob, čímž se dopustil stejného přestupku jako ad (A. i). Tento přestupek tj. nestanovení administrativních postupů a pravidel, ve svém důsledku mohl vést a vedl de facto ke spáchání ostatních přestupků účastníka řízení

108. Jako další závažný přestupek pak hodnotí správní orgán přestupek uvedený ad (A. ii.), kde jde o jednání ohrožující významný zájem chráněný zákonem, tj. zájem na tom, aby účastník řízení jakožto nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru poskytoval spotřebitelský úvěr v souladu s požadavky ZSÚ, zejména aby posoudil úvěruschopnost spotřebitele na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných od spotřebitele a neposkytoval případně úvěry osobám, které nejsou úvěruschopné, tj. je zde podezření na skutečnost, že úvěr nebudou řádně splácet. Navíc při nedodržení povinnosti posoudit úvěruschopnost spotřebitele s odbornou péčí, je zde pak následkem neplatnosti smlouvy o spotřebitelském úvěru. S tímto přestupkem pak úzce souvisí přestupek ad (A. iii), kdy účastník řízení neuchovával řádně dokumenty nebo jiné záznamy týkající se posuzování úvěruschopnosti spotřebitele včetně dokumentů nebo jiných záznamů týkajících se poskytování spotřebitelského úvěru v rozsahu nezbytném pro hodnověrné osvědčení o řádném plnění povinností při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele.

109. Jako také závažné přestupky hodnotí správní orgán přestupky ad (A. vi) a (A. vii), což reflektuje i samotný ZSÚ, který umožňuje za tyto přestupky z oblasti neplnění podmínek činnosti osob oprávněných poskytovat spotřebitelský úvěr tj. jednat jménem účastníka řízení resp. poskytovat jeho jménem spotřebitelský úvěr, uložit sankci až do výše 10 mil. Kč. Správní orgán i zde při posuzování možné výše sankce přihlédl ke skutečnosti, že dané nedostatky u účastníka řízení přetrvávaly po dlouhé období a tak toto pochybení považoval celkově za závažné. Jako nejméně závažný přestupek hodnotí správní orgán přestupek ad (A. v.), za jehož spáchání ZSÚ umožňuje uložit pokutu až do výše 5 mil. Kč, přesto jej nelze pominout. Povinnost oznamovat ČNB změny splnění podmínek stanovených tímto zákonem pro činnost je jednou za základních podmínek pro možnost ČNB vykonávat dohled a kontrolovat

činnost účastníka řízení z hlediska toho, zda naplňuje podmínky stanovené zákonem pro jeho činnost tak, aby tuto činnost mohl vykonávat v souladu se zákonem.

110. Správní orgán při úvaze o výši pokuty přihlédl podle ustanovení § 37 přestupkového zákona k povaze a závažnosti přestupku ve smyslu ustanovení § 37 písm. a) přestupkového zákona, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem ve smyslu ustanovení § 37 písm. c) přestupkového zákona, k povaze činnosti účastníka řízení podle ustanovení § 37 písm. g) přestupkového zákona, a přihlédl též k dalším níže uvedeným okolnostem projednávaného případu.
111. Co se týče **následků**, resp. účinků způsobených protiprávním jednáním, k naplnění skutkové podstaty příslušných přestupků dochází bez ohledu na skutečnost, zda v konkrétním případě dojde příslušným jednáním ke vzniku škody na majetku zákazníků či nikoli, škodlivý následek netvoří znak skutkové podstaty těchto přestupků. Zákonodárce považuje již ohrožení způsobené porušením příslušných povinností ve vztahu k zákazníkům za natolik závažné, že k odpovědnosti za příslušné přestupky není třeba vzniku přímé škody. Případné způsobení majetkové újmy jako účinku přestupku není podmínkou pro vznik odpovědnosti za deliktní jednání účastníka řízení, bylo by však bráno jako zásadně přitěžující okolnost. Správní orgán proto vznik škody nezkoumal a při úvaze o výši pokuty zároveň tuto skutečnost zohlednil, tj. že nebyla prokázána škoda způsobená zákazníkům účastníka řízení. Závažným následkem porušení právních předpisů účastníkem řízení je tedy již samotné **ohrožení zájmů** na ochraně majetku zákazníků, zájem na rovných podmínkách hospodářské soutěže, narušení řádného fungování trhu spotřebitelských úvěrů a narušení důvěry jednotlivých subjektů v tento trh. Účastník řízení tak svým jednáním ohrozil zejména zájem na ochraně neprofesionálních zákazníků na trhu spotřebitelských úvěrů, což je jeden z hlavních cílů regulace v této oblasti. Správní orgán považuje výše uvedené zájmy v oblasti regulace zprostředkování spotřebitelských úvěrů za velmi významné, a proto hodnotí společenskou škodlivost jednání účastníka řízení jako velmi vysokou.
112. Ke **způsobu spáchání přestupků a okolnostem, za nichž byly spáchány**, může správní orgán uvést v rámci posuzování způsobu porušení jednotlivých ustanovení zákona, že k porušení došlo omisivním jednáním (tj. účastník řízení neučinil něco, co učinit měl) účastníka řízení, ale i jeho protiprávnosti si vzhledem ke svým odborným znalostem měl být účastník řízení vědom. Dále vzal správní orgán ve prospěch účastníka řízení jako polehčující okolnosti v úvahu, že účastník řízení **zjednal** či deklaroval, že zjedná **nápravu** některých zjištěných nedostatků ve své činnosti v návaznosti na provedenou kontrolu (viz výše) a také skutečnost, že s účastníkem řízení nebylo dosud žádné řízení za přestupek v oblasti finančního trhu správním orgánem vedeno a účastník řízení **nebyl za žádný přestupek trestán**. Přitěžující okolností na straně účastníka řízení je potom **vícečinný souběh přestupků** z oblasti jednání se zákazníkem a v oblasti organizačního uspořádání a řídicího a kontrolního systému dle ZSÚ. Správní orgán též přihlédl k tomu, že se účastník řízení dopouštěl porušování povinností po poměrně **dlouhé období** 10 měsíců. Takto dlouhé období zvyšuje závažnost jednání účastníka řízení.
113. Správní orgán uvádí k **povaze činnosti** účastníka řízení, že tento je nebankovním poskytovatelem spotřebitelského úvěru, přičemž tuto činnost vykonává za účelem podnikání a tvorby zisku. Účastník řízení tak podstatnou část svého podnikání

vykonává v postavení nebankovního poskytovatele spotřebitelských úvěrů, ve kterém se dopustil výše uvedených přestupků, které jsou předmětem tohoto správního řízení.

114. Na základě výše uvedených skutečností dospěl správní orgán k závěru, že v souladu s kontinuitou rozhodovací sankční praxe České národní banky a s přihlédnutím k závažnosti přestupků, zejména ke způsobu jejich spáchání a jejich následkům a k okolnostem, za nichž byly spáchány, jakož i relevantním polehčujícím a přitěžujícím okolnostem, jsou dány důvody pro uložení pokuty v první polovině zákonného rozpětí. V rámci této poloviny zákonného rozpětí pak správní orgán přihlédl zejména ke skutečnosti, že nebylo prokázáno, že by klientům byla jeho jednáním způsobena jakákoli škoda popř., že by si na jeho jednání klienti sami stěžovali. Dále v této souvislosti přihlédl taktéž k přijatým opatřením k nápravě. Ovšem zároveň správní orgán přihlédl k tomu, že systém poskytování půjček účastníkem řízení je nastaven na získávání peněz z té nejrizikovější skupiny obyvatel, a to, že účastník řízení nedostatečně prověřuje úvěruschopnost svých klientů, přičemž uvedené činí vědomě, může vést k tomu, že jednotliví spotřebitelé mohou spadnout do úvěrových pastí, kdy nebudou následně schopni splácet. Navíc skutečnost, že účastník řízení často vůbec nemá k dispozici resp. archivovány podklady, ze kterých by při posouzení úvěruschopnosti vycházel, znamená, že se jeho činnost ani nedá kontrolovat, ať už přímo z jeho strany popř. ze strany orgánu dohledu. V průběhu ústního jednání účastník řízení prezentoval systém, který má pro něj generovat zisk, ale v podstatě nikoli chránit spotřebitele. Dále vzbuzuje pochybnost i skutečnost, že skoro veškeré činnosti účastníka řízení jsou outsourcovány v zahraničí (viz výše), tedy zda účastník řízení vůbec nějakou činnost v souvislosti s poskytováním úvěrů vykonává sám a to na území ČR (kromě ověřovacích telefonátů), když úvěry poskytuje českým spotřebitelům. V rámci dolní poloviny zákonného rozpětí pak správní orgán přihlédl k dále uvedeným majetkovým poměrům účastníka řízení a rozhodl stanovit pokutu ve výši 4 000 000 Kč. Uvedená pokuta, ačkoliv je pokutou ukládanou při spodní hranici rozpětí, odráží skutkové okolnosti posuzovaných přestupků a poslední známé majetkové poměry účastníka řízení.

115. V této souvislosti se pak správní orgán dále pokusil zjistit z veřejně dostupných zdrojů majetkové poměry sankcionovaného subjektu, tj. ze sbírky listin⁸⁴ zjistil správní orgán informace o stavu hospodaření účastníka řízení za rok 2019. K datu 31.12.2019 činila výše vlastního kapitálu účastníka řízení 26 443 tis. Kč a výsledek hospodaření za uvedené účetní období byl ve výši 4 151 tis. Kč (za rok 2018 pak 4 674 tis. Kč) tj. zisk. Správní orgán také přihlédl k tržbám, kterých účastník řízení za poslední účetní období v rámci své podnikatelské činnosti dosáhl. Lze vycházet z položky označené ve výkazu zisku a ztráty jako "tržby z prodeje výrobků a služeb", které dosáhly v roce 2019 částky 22 015 tis. Kč a v roce 2018 výše 19 536 tis. Kč. Dále správní orgán zjistil, že účastník řízení dosáhl čistého obrátu za účetní období roku 2019 ve výši cca 23 135 tis. Kč a v roce 2018 ve výši 21 425 tis. Kč a objem poskytnutých úvěrů účastníkem řízení v roce 2018 byl 28 214 tis. Kč⁸⁵. Uložená pokuta je pak v první polovině zákonem vymezeného rozpětí a dosahuje 20% maximální výše pokuty a je tedy přiměřená majetkovým poměrům účastníka řízení. Správní orgán je proto toho názoru, že uložená výše pokuty nebude mít takový dopad do majetkové sféry účastníka řízení, aby byl znemožněn nebo ohrožen jeho další

⁸⁴ <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=62432809&subjektId=695002&spis=275056>

⁸⁵ Viz Výkaz NPSÚ (ČNB) Datová oblast POS10_51 *Objem spotřebitelských úvěrů poskytnutých v uplynulém kalendářním roce.*

provoz. Z výše uvedených důvodů považuje správní orgán uloženou peněžitou pokutu 4 000 000 Kč za přiměřenou a odpovídající zjištěné situaci. S ohledem na všechny tyto skutečnosti uložil správní orgán pokutu ve shora uvedené výši.

116. Správní orgán je toho názoru, že výše uvedeným postihem účastníka řízení bude naplněn účel sankce jak represivní, tj. postihnout účastníka řízení za spáchání přestupků, tak preventivní ve smyslu individuální prevence, tj. zabránit účastníku řízení v pokračování v jednání vedoucím ke spáchání přestupku do budoucna a přimět ho, aby se do budoucna podobného jednání vyvaroval, čímž lze předejít případnému vzniku škody na zákaznickém majetku. Současně v rámci generální prevence dává správní orgán všem subjektům najevo, že jednání tímto způsobem porušující právní předpisy hodnotí jako závažné přestupky, jejichž následkem je uložení peněžitého postihu.

D. Náhrada nákladů řízení (k výroku B.)

117. Dle ustanovení § 79 odst. 5 správního řádu uloží správní orgán účastníkovi, který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti, povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou. Paušální částky nákladů řízení stanoví prováděcí právní předpis, kterým je vyhláška č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění vyhlášky č. 112/2017 Sb. Dle této vyhlášky je paušální náhrada nákladů řízení stanovena na 1 000 Kč. Vzhledem k tomu, že účastník řízení vyvolal vedené správní řízení porušením svých právních povinností, postupoval správní orgán dle výše uvedených ustanovení a uložil mu náhradu nákladů řízení ve výši předvídané prováděcím právním předpisem.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí lze podat podle ustanovení § 81 správního řádu ve spojení s ustanovením § 152 odst. 1 správního řádu rozklad u České národní banky, Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1, a to prostřednictvím sekce licenčních a sankčních řízení. Lhůta pro podání rozkladu činí podle ustanovení § 83 odst. 1 správního řádu ve spojení s ustanovením § 152 odst. 5 správního řádu 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. O rozkladu proti rozhodnutí České národní banky rozhoduje bankovní rada České národní banky.

Ing. Karel Gabrhel, LL.M.
ředitel sekce licenčních a sankčních řízení
podepsáno elektronicky

Mgr. et Mgr. Petra Chroustovská
ředitelka odboru sankčních řízení
podepsáno elektronicky

- **rozhodnutí bankovní rady České národní banky o rozkladu č.j. 2020/146194/CNB/110 ze dne 10. prosince 2020, sp.zn. Sp/2019/330/573**

V Praze dne 10. prosince 2020

Č. j.: 2020/146194/CNB/110

Počet stran: 12

Vypraveno dne: 11. prosince 2020

ROZHODNUTÍ O ROZKLADU

Bankovní rada České národní banky (dále „bankovní rada“) jako orgán příslušný podle § 5 odst. 2 písm. h) zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o České národní bance“) rozhodovat o rozkladech proti rozhodnutím České národní banky v prvním stupni přezkoumala na základě rozkladu podaného dne 8. 9. 2020 společností Creditstar Czech s.r.o., IČO 24247936, se sídlem Pobřežní 249/46, Karlín, 186 00 Praha 8, a dále doplněného podáním ze dne 24. 9. 2020, rozhodnutí České národní banky č. j. 2020/105775/570 ze dne 25. 8. 2020, sp. zn. Sp/2019/330/573, a po projednání rozkladu v rozkladové komisi ustavené podle § 152 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále „správní řád“) rozhodla takto:

Rozklad společnosti Creditstar Czech s.r.o., IČO 24247936, se sídlem Pobřežní 249/46, Karlín, 186 00 Praha 8, se podle § 90 odst. 5 správního řádu ve spojení s § 46c zákona o České národní bance zamítá a rozhodnutí České národní banky č. j. 2020/105775/570 ze dne 25. 8. 2020 se potvrzuje.

ODŮVODNĚNÍ

[1.] U společnosti Creditstar Czech s.r.o., IČO 24247936, sídlem Pobřežní 249/46, Karlín, 186 00 Praha 8 (dále „účastník řízení“) byla dne 11. 3. 2019 zahájena kontrola podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění zákona č. 183/2017 Sb. (dále „kontrola“). Předmětem této kontroly bylo prověření dodržování právních předpisů účastníkem řízení v oblasti výkonu činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru. O provedené kontrole byl vypracován protokol o kontrole č. j. 2019/072895/CNB/650 ze dne 26. 6. 2019¹. Proti protokolu o kontrole nepodal účastník řízení námitky.

[2.] Na základě nejzávažnějších kontrolních zjištění, která nasvědčovala porušení povinností stanovených zákonem č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o spotřebitelském úvěru“), zahájila Česká národní banka jako správní orgán prvního stupně (dále „správní orgán prvního stupně“) s účastníkem řízení doručením oznámení o zahájení řízení z moci úřední č. j. 2019/102634/570 ze dne 26. 9. 2019 přestupkové řízení.

[3.] Dne 25. 8. 2020 vydal správní orgán prvního stupně pod č. j. 2020/105775/570 rozhodnutí (dále „napadené rozhodnutí“), kterým byl účastník řízení ve výroku A uznán vinným z toho, že

¹ Kontrolní spis je součástí správního spisu sp. zn. Sp/2019/330/573.

- (i) v období od 17. 5. 2018 do 25. 2. 2019 řádně nezavedl a neudržoval pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, neboť jím zavedené a používané postupy a pravidla zohledňovaly pouze vybrané výdajové položky, čímž porušil ustanovení § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s ustanovením § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru;
- (ii) v období od 17. 5. 2018 do 25. 2. 2019 ve všech 30 prověřovaných úvěrových případech před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru řádně neposuzoval úvěruschopnost spotřebitele, zejména schopnost spotřebitele splácet sjednané pravidelné splátky spotřebitelského úvěru, a to na základě porovnání příjmů a výdajů spotřebitele a způsobu plnění dosavadních dluhů, čímž porušil ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru;
- (iii) v období od 17. 5. 2018 do 25. 2. 2019 ve všech 30 prověřovaných úvěrových případech neuchovával dokumenty nebo jiné záznamy týkající se posuzování úvěruschopnosti spotřebitele včetně dokumentů nebo jiných záznamů týkajících se poskytování spotřebitelského úvěru v rozsahu nezbytném pro hodnověrné osvědčení řádného plnění povinností při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, čímž porušil ustanovení § 78 odst. 1 a 2 ve spojení s odst. 4 zákona o spotřebitelském úvěru;
- (iv) v období od 17. 5. 2018 do 11. 3. 2019 neudržoval řádné administrativní postupy a pravidla, které jsou vhodné z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru, když dle vnitřního předpisu Pravidla organizace společnosti a i zavedené praxe činnosti spojené s poskytováním spotřebitelského úvěru, včetně posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, nevykonávali pouze jeho pracovníci, nebo jiné osoby uvedené v ustanovení § 8 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, čímž porušil ustanovení § 15 odst. 1 ve spojení s odst. 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru;
- (v) neoznámil České národní bance bez zbytečného odkladu po 1. 4. 2018 změnu vnitřního předpisu Pravidla organizace společnosti, čímž porušil ustanovení § 59 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru;
- (vi) v období od 17. 5. 2018 do 11. 3. 2019 byl při poskytování spotřebitelského úvěru zastoupen jinými osobami než pracovníky ve smyslu § 3 odst. 1 písm. h) zákona o spotřebitelském úvěru, čímž porušil ustanovení § 8 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, a
- (vii) v období od 17. 5. 2018 do 11. 3. 2019 poskytoval spotřebitelský úvěr prostřednictvím osob, které nesplňovaly podmínky odborné způsobilosti podle § 60 zákona o spotřebitelském úvěru, čímž porušil ustanovení § 8 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru.

[4.] Jednáním výše uvedeným ad (i) a ad (iv) se účastník řízení dopustil přestupku podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru, jednáním ad (ii) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru, jednáním ad (iii) přestupku podle ustanovení § 153 odst. 1 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru, jednáním ad (v) přestupku podle ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru, jednáním ad (vi) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru, jednáním ad (vii) přestupku podle ustanovení § 154 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru.

[5.] Za spáchání uvedených přestupků byla účastníkovi řízení ve výroku A uložena podle § 148 odst. 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru pokuta ve výši 4 000 000 Kč.

[6.] Výrokem B napadeného rozhodnutí byla dále účastníkovi řízení uložena povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč.

[7.] Napadené rozhodnutí bylo účastníkovi řízení doručeno dne 25. 8. 2020. Proti napadenému rozhodnutí v celém rozsahu podal účastník řízení v zákonné 15denní lhůtě dne 8. 9. 2020 blanketní rozklad, ve kterém absentovalo uvedení toho, v čem účastník řízení spatřuje rozpor s právními předpisy či nesprávnost napadeného rozhodnutí či předcházejícího řízení. V rozkladu ani nebylo explicitně vyjádřeno, co účastník řízení navrhuje. Správní orgán prvního stupně proto usnesením č. j. 2020/112237/570 ze dne 9. 9. 2020 vyzval účastníka řízení k odstranění nedostatků rozkladu a určil mu k tomu lhůtu 10 pracovních dnů ode dne doručení usnesení. Doplnění odůvodnění rozkladu zaslal účastník řízení správnímu orgánu prvního stupně dne 24. 9. 2020. V doplnění účastník řízení uvedl, že bere zpět rozklad proti bodům (iv), (v), (vi) a (vii) výrokové části A napadeného rozhodnutí, a navrhl, aby bylo napadené rozhodnutí v bodech (i), (ii) a (iii) výrokové části A zrušeno a účastníkovi řízení uložena pokuta ve výši 1 000 000 Kč.

[8.] *V řízení o rozkladu přezkoumala bankovní rada napadené rozhodnutí v rozsahu uvedeném v § 98 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o přestupcích“).*

[9.] Bankovní rada po přezkoumání napadeného rozhodnutí a řízení, které mu předcházelo, dospěla k závěru, že správní orgán prvního stupně zjistil stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti, a zjistil rozhodné skutečnosti odůvodňující vydání napadeného rozhodnutí. Správní orgán prvního stupně shromáždil podklady v rozsahu, který je dostatečnou oporou pro vydání napadeného rozhodnutí v souladu s ustanoveními § 3 a § 50 odst. 3 správního řádu.

[10.] Dříve než bankovní rada přistoupí k vypořádání námitek účastníka řízení, je třeba, aby se vypořádala s tím, že po podání rozkladu vzal účastník řízení zpět rozklad proti bodům (iv), (v), (vi) a (vii) výrokové části A napadeného rozhodnutí. Bankovní rada nezpochybňuje, že po podání rozkladu může rozkladatel předmět rozkladu zúžit nebo může vzít rozklad zpět. Bankovní rada si je ovšem vědoma toho, že k zastavení řízení o rozkladu (a k vydání usnesení o zastavení řízení) může dojít pouze v případě, kdy byl rozklad vzat zpět zcela. Byli-li totiž vzat rozklad zpět jen částečně, nejde podle dostupné judikatury o zpětvzetí rozkladu podle § 66 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 93 odst. 1 správního řádu, ale o zúžení předmětu rozkladu, které nemá za následek částečné zastavení řízení o rozkladu, a tedy ani o něm nemůže být vydáno usnesení (k tomu blíže rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 As 182/2014). S ohledem na to nebude bankovní rada vydávat usnesení o částečném zastavení řízení o rozkladu, ale v souladu s § 98 odst. 1 zákona o přestupcích se vypořádá i s těmi částmi napadeného rozhodnutí, proti kterým vzal účastník řízení rozklad zpět.

[11.] K námitkám účastníka řízení obsaženým v rozkladu včetně jeho doplnění (dále jen „rozklad“) uvádí bankovní rada následující vypořádání.

I. K bodu (i) výrokové části A napadeného rozhodnutí – pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele

[12.] *Účastník řízení je přesvědčen, že správní orgán prvního stupně rozhodl v případě bodu (i) výrokové části A napadeného rozhodnutí nesprávně.*

[13.] Z uvedeného je zřejmé, že účastník řízení sice napadá bod (i) výrokové části A napadeného rozhodnutí, nicméně činí tak pouze obecně a neuvádí žádné podrobnější odůvodnění. S ohledem na § 98 odst. 1 zákona o přestupcích se bankovní rada přesto v rámci

rozhodování o rozkladu zabývala i tímto bodem výrokové části A napadeného rozhodnutí a uvádí k němu následující.

[14.] Podle § 15 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru zavede a udržuje pravidla a postupy, které jsou vhodné z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru a z hlediska dodržování povinností souvisejících s bojem proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Tyto postupy a pravidla pak podle § 15 odst. 2 písm. c) téhož zákona zahrnují mimo jiné pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele. Požadavky pro nastavení pravidel a postupů pro posouzení úvěruschopnosti jsou dále rozpracovány v Dohledovém benchmarku č. 3/2016 „Požadavky na výkon činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru podle § 15 zákona o spotřebitelském úvěru“². Podle tohoto benchmarku se zavedením a udržováním pravidel a postupů dle § 15 zákona o spotřebitelském úvěru rozumí také povinnost tyto pravidla a postupy fakticky uplatňovat.

[15.] Návrh vnitřních předpisů upravujících pravidla a postupy podle § 15 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru je dokonce jednou z náležitostí žádosti o udělení oprávnění k činnosti nebankovního poskytovatele spotřebitelského úvěru [§ 3 odst. 1 písm. j) vyhlášky č. 381/2016 Sb., o žádostech, oznámeních a předkládání výkazů podle zákona o spotřebitelském úvěru]. V souladu s tím předložil účastník řízení v rámci licenčního řízení vnitřní předpis „Pravidla pro posuzování úvěruschopnosti spotřebitele a jejich kontrola verze č. 8.3“ (dále „VPÚ“), který byl Českou národní bankou shledán v souladu se zákonem o spotřebitelském úvěru dostačujícím pro naplnění základních předpokladů pro dodržování postupů a pravidel z hlediska řádného poskytování spotřebitelských úvěrů.

[16.] Při kontrole však účastník řízení, resp. jeho zástupci k VPÚ sdělili, že „se nejedná o platný dokument a že nikdy tento dokument platný nebyl a nebyl oficiálně používán pro vyhodnocování žádostí o spotřebitelský úvěr“ (viz bod 7 napadeného rozhodnutí). Teprve po několika výzvěch účastník řízení dále sdělil³, že pro posuzování úvěruschopnosti využívá vnitřní předpis označený jako „Podmínky poskytování úvěru verze 1.1“. V tomto předpise však byla stanovena pouze minimální pravidla pro dokládání příjmů, zároveň nebyla stanovena žádná pravidla pro dokládání výdajů a dále byla pro výpočet životního minima stanovena jednotná částka bez ohledu na počet členů domácnosti. Takto nastavená pravidla a postupy nemohou v žádném případě vést k řádnému posouzení úvěruschopnosti spotřebitelů. Že tyto pravidla a postupy skutečně nevedly k řádnému posouzení úvěruschopnosti, ostatně vyplývá ze skutkových zjištění uvedených v bodech 18 až 28 napadeného rozhodnutí.

[17.] Na základě výše uvedeného je zřejmé, že účastník řízení pravidla a postupy pro posouzení úvěruschopnosti nastavené ve VPÚ fakticky neuplatňoval (neudržoval). Pravidla a postupy, které si nastavil ve svém vnitřním předpisu označeném jako „Podmínky poskytování úvěru verze 1.1“, pak nelze, s ohledem na skutečnosti uvedené v předchozím bodě tohoto rozhodnutí o rozkladu, považovat za vhodné z hlediska řádného poskytování spotřebitelského úvěru. Bankovní rada tedy konstatuje, že účastník řízení ani nedoložil, že by při posuzování úvěruschopnosti jednotlivých žadatelů o spotřebitelský úvěr zavedl jiné vhodné a přiměřené pravidla a postupy, kterými by naplnil požadavek na výkon činnosti dle § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru. Účastník řízení tak podle bankovní rady nenaplnil jeden ze základních požadavků na výkon činnosti nebankovního poskytovatele

² https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/dohled-financi-trh/galleries/vykon_dohledu/dohledove_benchmarky/download/dohledovy_benchmark_2016_03.pdf

³ Jak vyplývá z bodů 7 a 8 napadeného rozhodnutí, účastník řízení, resp. jeho zástupci si vůbec nebyli jisti, podle jakého vnitřního předpisu při posuzování úvěruschopnosti ve skutečnosti postupují.

spotřebitelského úvěru, a to zavést a udržovat pravidla a postupy pro posuzování úvěruschopnosti ve smyslu § 15 odst. 2 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru. To se pak zákonitě projevilo v nedostacích při posuzování úvěruschopnosti jednotlivých žadatelů (k tomu viz dále).

[18.] S ohledem na tyto skutečnosti nesouhlasí bankovní rada s tvrzením účastníka řízení, že v případě bodu (i) výrokové části A napadeného rozhodnutí rozhodl správní orgán prvního stupně nesprávně nebo v rozporu s právními předpisy.

II. K bodu (ii) výrokové části A napadeného rozhodnutí – posuzování úvěruschopnosti spotřebitele

[19.] Účastník řízení i v případě bodu (ii) výrokové části A napadeného rozhodnutí uvádí, že správní orgán prvního stupně rozhodl nesprávně. Konstatuje, že posuzoval úvěruschopnost v souladu s § 86 zákona o spotřebitelském úvěru a postupoval tak zcela zákonným způsobem.

[20.] Účastník řízení nesouhlasí s výkladem ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru, který v napadeném rozhodnutí učinil správní orgán prvního stupně. Podle tohoto výkladu by měl účastník řízení do výpočtu úvěruschopnosti zahrnout pouze pravidelný příjem žadatele ze zaměstnání (ideálně ověřený nejen např. výplatními páskami, ale i pracovní smlouvou), zatímco na výdajové stránce by měl zohlednit veškeré výdaje nejen žadatele, ale i dalších osob, se kterými žadatel sdílí domácnost, bez ohledu na to, zda tyto osoby disponují dalším příjmem, nebo ne. Takový výklad ustanovení § 86 zákona o spotřebitelském úvěru považuje účastník řízení za nesprávný.

[21.] Účastník řízení dále uvádí, že každou žádost o úvěr vyhodnocuje vždy individuálně. Při posuzování výdajové stránky žadatelů vždy použil jako hledisko minimálně korektiv životního minima, případně částky tvrzené žadateli. Dále v příslušných registrech zjišťoval finanční situaci žadatele vzhledem k existenci jeho dalších závazků. Posuzování jednotlivých položek z bankovních výpisů žadatele považuje účastník řízení za nepřiměřené požadavkům zákona o spotřebitelském úvěru.

[22.] Účastník řízení nesouhlasí rovněž se závěrem správního orgánu prvního stupně, že by při posuzování úvěruschopnosti vycházel pouze z úvěrové historie žadatele. V této souvislosti pak rozporuje tvrzení správního orgánu prvního stupně, že splácení úvěru není relevantní v otázce, zda úvěruschopnost byla posouzena správně, nebo ne.

[23.] Účastník řízení se dále domnívá, že správní orgán prvního stupně nedostatečně odůvodnil odmítnutí jeho námítky týkající se sběru osobních údajů rodinných příslušníků žadatelů. Uvádí, že ke sběru údajů o rodinných příslušnících v rozsahu, v jakém to vyžaduje Česká národní banka, by potřeboval jejich písemný souhlas. To však účastník řízení považuje za nepřiměřené vzhledem k typu a délce úvěru.

[24.] Bankovní rada považuje námítky účastníka řízení proti zjištěním správního orgánu prvního stupně uvedeným v bodu (ii) výrokové části A napadeného rozhodnutí, týkajícím se postupu účastníka řízení při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, za nedůvodné a uvádí k nim následující.

[25.] Podle § 86 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru je účastník řízení jako nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru povinen s odbornou péčí (§ 75 zákona o spotřebitelském úvěru) posoudit úvěruschopnost spotřebitele. Posoudit úvěruschopnost spotřebitele je poskytovatel povinen na základě nezbytných, spolehlivých, dostatečných a přiměřených informací získaných primárně od spotřebitele, a pokud je to nezbytné, z databáze umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele nebo i z jiných zdrojů, přičemž poskytovatel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud z výsledku posouzení úvěruschopnosti spotřebitele vyplývá, že nejsou důvodné pochybnosti o schopnosti spotřebitele spotřebitelský

úvěr splácet. Co se rozumí posouzením úvěruschopnosti s odbornou péčí, správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí dostatečně vysvětlil (viz zejména bod 41). Bankovní rada se s tímto vysvětlením ztotožňuje a v podrobnostech na ně odkazuje.

[26.] Za účelem zjištění dodržování uvedených povinností si pracovníci České národní banky při kontrole u účastníka řízení náhodně vybrali 30 úvěrových případů⁴. Jak však bylo zjištěno, účastník řízení v případě kontrolovaného vzorku 23 úvěrů varianty MICRO⁵ nebyl u 22 úvěrů schopen řádně vyhodnotit úvěruschopnost žadatele o úvěr, a to vzhledem k absenci dokladů, ze kterých by bylo možné nezávisle ověřit žadatelem deklarované příjmy či výdaje, takže účastník řízení při posuzování úvěruschopnosti vycházel pouze z údajů deklarovaných žadatelem. U jednoho úvěru sice měl účastník řízení k dispozici výpis z aplikace Instantor⁶, ze kterého bylo možné ověřit příjmovou a výdajovou stránku rozpočtu žadatele, nicméně z nich vyplynulo, že výdaje žadatele o úvěr výrazně převyšují příjmy v každém ze zkoumaných měsíců. U šesti ze sedmi kontrolovaných úvěrů varianty PLUS pak bylo zjištěno, že doložené výdaje převyšují doložené příjmy. Řádné posouzení úvěruschopnosti účastníkem řízení tedy buď v těchto případech nebylo provedeno, nebo byl úvěr poskytnut navzdory této skutečnosti. U jednoho úvěru pak nemohl účastník řízení dostatečně posoudit úvěruschopnost, jelikož žadatel nedodal doklady, ze kterých by bylo možné ověřit jeho měsíční výdaje (k tomu podrobněji body 19 až 24 napadeného rozhodnutí).

[27.] Správní orgán prvního stupně dále mimo jiné zjistil, že ve všech 30 doložených úvěrových případech účastník řízení nezjišťoval počet členů domácnosti, a tudíž nemohl stanovit přesnou výši minimálních výdajů na domácnost. Namísto toho používal v případě varianty PLUS normativně stanovenou částku životního minima ve výši 3 700 Kč a v případě varianty MICRO vychází z výdajů deklarovaných spotřebitelem a částku 3 700 Kč používá v případech, kdy je výše výdajů deklarovaná spotřebitelem nižší. Správní orgán prvního stupně vytkl účastníkovi řízení další nedostatky při posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, které uvedl v bodě 27 napadeného rozhodnutí. Bankovní rada v podrobnostech na výčet těchto pochybení odkazuje.

[28.] Jednotlivá skutková zjištění jsou pak přesně popsána jak v napadeném rozhodnutí, tak i v protokolu o kontrole, se kterým byl účastník řízení seznámen. Jak již bankovní rada výše uvedla, proti protokolu o kontrole nepodal účastník řízení námitky. Skutková zjištění, ze kterých závěry správního orgánu prvního stupně vychází, tak nejsou pro účastníka řízení nepředvídatelná ani překvapivá. Ostatně účastník řízení je v rámci správního řízení před správním orgánem prvního stupně nerozporoval a nerozporuje je ani nyní v rámci řízení o rozkladu. Bankovní rada považuje jednotlivá skutková zjištění za dostatečně zjištěná a podložená a v podrobnostech na ně odkazuje.

[29.] Všechna popsaná a doložená skutková zjištění pak ve svém souhrnu podle bankovní rady dokládají, že účastník řízení řádně neposoudil úvěruschopnost spotřebitelů, když zejména neověřil příjmovou a výdajovou stránku rozpočtu jednotlivých spotřebitelů, resp. členů jejich domácnosti. Bankovní rada tedy souhlasí se závěry, které správní orgán prvního stupně z uvedených kontrolních zjištění týkajících se posuzování úvěruschopnosti spotřebitele dovodil. O tom, že účastník řízení řádně neposuzoval úvěruschopnost spotřebitele, podle bankovní rady svědčí i to, že u 55 % z celkem 3 403 smluv uzavřených v kontrolovaném období (tedy u 1 877 smluv) došlo k prodlení při jejich splácení. Toto jsou

⁴ Jedná se o 30 poskytnutých úvěrů vztahujících se k 21 spotřebitelům (některým spotřebitelům byly úvěry poskytnuty opakovaně). Jednotliví spotřebitelé jsou v napadeném rozhodnutí jmenovitě uvedeni. Podrobnosti k jednotlivým složkám pak obsahuje protokol o kontrole, na který napadené rozhodnutí odkazuje.

⁵ Účastník řízení poskytuje dva typy úvěrů – varianta MICRO jsou spotřebitelské úvěry do výše 19 000 Kč na dobu až 90 dní a varianta PLUS jsou spotřebitelské úvěry do výše 60 000 Kč na dobu až 2 roky.

⁶ Aplikace pořizující výpis transakcí z bankovního účtu.

podle bankovní rady v segmentu poskytování spotřebitelských úvěrů velmi vysoká čísla, která rovněž nasvědčují tomu, že účastník řízení systémově porušil povinnost vyplývající z § 86 zákona o spotřebitelském úvěru.

[30.] V rozkladu pak účastník řízení jednotlivé závěry správního orgánu prvního stupně týkající se posuzování úvěruschopnosti, uvedené v napadeném rozhodnutí, vytrhuje z jejich kontextu. Správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí rozhodně netvrdil, že účastník řízení nemůže započítávat do příjmů žadatele jiné příjmy než příjmy ze zaměstnání. Nicméně je jasné, že pokud se s příjmy žadatele počítá při vyhodnocování jeho schopnosti splácet poskytnutý úvěr, mělo by se jednat o příjmy pravidelné, tedy i v budoucnu se opakující, a to alespoň po dobu, kdy bude žadatel předmětný úvěr splácet. Sám účastník řízení si v pravidlech, která předložil při licenčním řízení, ale i v předpise předloženém v průběhu kontroly stanovil, že mezi příjmy nezapočítává jednorázový příjem jako výhru v loterii, příjem z prodeje auta, nemovitosti apod.

[31.] Tvrzenou výši příjmů a výdajů má účastník řízení prokazatelným způsobem ověřit. Za vhodný způsob ověření většiny informací o příjmech a výdajích považuje bankovní rada (stejně jako správní orgán prvního stupně) výpisy z bankovních účtů⁷, které jsou využívány pro domácnosti, a to jak z hlediska doložitelnosti, tak z hlediska rozsahu informací, které lze takto získat. Správní orgán prvního stupně tuto možnost neuváděl jako možnost jedinou. Ostatní možnosti ovšem kladou mnohem větší nároky na samotného účastníka řízení. Vyžadovat si výplatní pásky, pracovní smlouvy, dohody či nahrávat si telefonické hovory se zaměstnavateli, vyžadovat rozhodnutí o přidělených dávkách, smlouvy o úvěrech, nájemní smlouvy je složitější a správní orgán prvního stupně to po účastníkovi řízení ani nepožadoval.

[32.] Vyhodnocovat úvěruschopnost musí účastník řízení na základě správně zjištěných informací nejen o výši příjmů, ale i výdajů, a to vždy v souvislosti s rodinnou situací spotřebitele. V této souvislosti správní orgán prvního stupně poukázal na to, že se do obou položek započítávají všichni členové domácnosti. Správní orgán prvního stupně tedy nepožadoval, aby účastník řízení započítával výdaje všech osob, se kterými žadatel sdílí domácnost, aniž by současně započítával i všechny jejich příjmy, jak v rozkladu tvrdí účastník řízení.

[33.] Správní orgán prvního stupně v napadeném rozhodnutí dále neuvedl, že splacení předchozího úvěru není relevantní v otázce, zda úvěruschopnost byla posouzena správně, nebo ne. Správní orgán prvního stupně v souvislosti s úvěrovou historií spotřebitelů konstatoval, že spoléhat se pouze na ni neodpovídá požadavkům zákona o spotřebitelském úvěru na posouzení úvěruschopnosti spotřebitele. Dále konstatoval, že schopnost spotřebitele splácet sjednané spotřebitelské úvěry má vycházet nejen z dosavadního plnění dluhů, ale i z porovnání příjmů a výdajů spotřebitele, případně dalších kritérií (§ 86 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru). S tímto konstatováním bankovní rada souhlasí a považuje je za souladné s příslušnými ustanoveními zákona o spotřebitelském úvěru.

[34.] Správní orgán prvního stupně ani v napadeném rozhodnutí nepožadoval po účastníkovi řízení sběr dat o rodinných příslušnících v rozsahu, ke kterému je nutný písemný souhlas těchto osob. Správní orgán prvního stupně pouze požadoval zjištění osobní rodinné situace žadatele, která může zásadním způsobem ovlivnit jeho příjmy a výdaje, a na příkladech uvedl, jak jednotlivé skutečnosti týkající se rodinné situace mohou ovlivnit úvěruschopnost žadatele (viz bod 44 napadeného rozhodnutí). K poskytnutí takového obecné informace není jistě zapotřebí písemného souhlasu dotčených osob.

⁷ A za takové je považoval i účastník řízení, když, jak vyplývá z protokolu o kontrole, výpisy z bankovních účtů byly doloženy u 8 úvěrových případů ze 30 předložených ke kontrole (2 se týkaly úvěrů varianty MICRO a 6 varianty PLUS).

[35.] Na závěr k uvedenému okruhu námitek týkajících se posouzení úvěruschopnosti spotřebitele bankovní rada dodává, že do dluhové pasti se mohou dostat spotřebitelé i na základě tzv. mikro úvěrů. Účastník řízení jako jejich poskytovatel proto musí bez výjimek dodržovat všechny zákonem stanovené povinnosti.

III. K bodu (iii) výrokové části A napadeného rozhodnutí – uchování dokumentů a záznamů o posouzení úvěruschopnosti

[36.] *Účastník řízení nesouhlasí se závěrem správního orgánu prvního stupně, že porušil povinnost stanovenou v § 78 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru. Uvádí, že veškerá data týkající se žádostí a poskytnutých úvěrů uchovával a doklady pak České národní bance předložil. Z dokumentu „Shrnutí úvěru z přehledu logů“⁸ je vždy možno podle účastníka řízení rekonstruovat, jaké změny a kým byly provedeny. Pokud tedy nedošlo ke změně údajů zaměstnancem účastníka řízení, platí vždy původní údaje, na základě kterých je generován návrh smlouvy a předmluvní formulář a které reflektují žadatelem zvolené údaje.*

[37.] Bankovní rada nesouhlasí s tvrzením účastníka řízení, že uchovával veškerá data týkající se žádostí a poskytnutých úvěrů a tyto pak správnímu orgánu prvního stupně předložil, a uvádí k tomu následující.

[38.] Nebankovní poskytovatel spotřebitelského úvěru je podle § 78 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru povinen pořizovat dokumenty nebo jiné záznamy v rozsahu, který je nezbytný pro hodnověrné osvědčení řádného plnění povinností stanovených zákonem o spotřebitelském úvěru, tedy i posuzování úvěruschopnosti spotřebitele vyplývající z § 86 zákona o spotřebitelském úvěru. Ustanovení § 78 odst. 2 téhož zákona pak stanoví, které dokumenty při plnění této povinnosti poskytovatel uchovává. Jedná se zejména o dokumenty nebo jiné záznamy týkající se posuzování úvěruschopnosti spotřebitele, včetně údajů o spotřebiteli, které poskytl do databází dle ustanovení § 88 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, dále pak o dokumenty nebo jiné záznamy týkající se poskytování, změny nebo zániku spotřebitelského úvěru, byly-li pořizeny, a o záznamy z jiné komunikace mezi poskytovatelem a spotřebitelem dokládající vznik, změnu nebo zánik spotřebitelského úvěru, byly-li pořizeny, a je-li z této komunikace zřejmá totožnost spotřebitele.

[39.] Účastník řízení však výše uvedeným povinnostem podle bankovní rady nedostál, neboť nedisponoval všemi dokumenty a informacemi nezbytnými pro hodnověrné osvědčení řádného plnění povinností při posuzování úvěruschopnosti (viz body 64 až 67 napadeného rozhodnutí). Účastník řízení v první řadě nedisponoval originální žádostí o spotřebitelský úvěr⁹. Přitom právě informace vyplněné do žádosti o spotřebitelský úvěr jsou základním a jediným podkladem, kde jsou uvedeny příjmy a výdaje žadatele, proto je tato žádost nezbytným podkladem pro posouzení jeho úvěruschopnosti.

[40.] Tuto žádost, resp. údaje z ní vyplývající, nemůže podle bankovní rady nahradit dokument „Shrnutí úvěru“, který účastník řízení předložil při kontrole u všech složek vybraných úvěrových případů a který je podle jeho slov svým obsahem nejbližší žádosti o spotřebitelský úvěr. V podrobnostech odkazuje bankovní rada na bod 64 napadeného rozhodnutí, ve kterém se správní orgán prvního stupně tímto dokumentem zabýval.

[41.] Za podklad nezbytný pro hodnověrné osvědčení řádného posouzení úvěruschopnosti spotřebitele pak nelze podle bankovní rady považovat ani „přehledy logů“, které účastník

⁸ Účastník řízení zde spojuje dohromady dva dokumenty, resp. jeden dokument „Shrnutí úvěru“, který účastník řízení předložil v rámci kontroly ve všech složkách k vybranému vzorku smluv o spotřebitelském úvěru, a „přehled logů“, který předložil v rámci správního řízení u jednoho ze třiceti uživatelů, na kterém demonstroval popsání veškerých aktivit uživatele i aktivity ze své strany.

⁹ Podat žádost o spotřebitelský úvěr u účastníka řízení je možné pouze vyplněním dotazníku na internetových stránkách účastníka řízení.

řízení předložil správnímu orgánu prvního stupně v rámci správního řízení na příkladu jednoho spotřebitele. Tyto přehledy dokládají pouze časy vložení jednotlivých údajů, nikoli konkrétní údaje, které byly vloženy. U spotřebitele bylo např. uvedeno 17. 5. 2018 7:50 „uživatel zvolil částku a délku trvání úvěru“, konkrétní částka nebo konkrétní délka trvání úvěru však uvedena není a ani je není možno jakkoliv jinak zjistit. Bez podkladů a vysvětlení dokládajících provedené změny se tedy jedná pouze o chronologický záznam o tom, kdo a jaké údaje vyplnil, ale nikoliv o doklad o tom, na základě jakých informací a jak účastník řízení postupoval při posuzování úvěruschopnosti. Podklady dokládajícími provedené změny přitom účastník řízení také nedisponuje.

IV. K uložené pokutě a k návrhu na její snížení

[42.] *Účastník řízení považuje uloženou pokutu za nepřiměřenou. V souvislosti s tím poukazuje na to, že při stanovení výše pokuty vycházel správní orgán prvního stupně z hospodářských výsledků vykázaných účastníkem řízení v letech 2018 a 2019. Hospodářský výsledek za rok 2020 však bude podle účastníka řízení výrazně horší (účastník řízení očekává až 50% zhoršení), a to z důvodu pandemie COVID-19. V jejím důsledku podle účastníka řízení klesla ochota spotřebitelů čerpat úvěry a bylo dotčeno i stávající portfolio poskytnutých úvěrů, neboť velké množství klientů využilo možnosti odložení splátek. Účastník řízení rovněž musel podle svých slov vynaložit další náklady na úpravy systému poskytování úvěru, aby mohl dostát veškerým novým povinnostem plynoucím z vládních opatření. S ohledem na tyto skutečnosti navrhuje účastník řízení snížení pokuty na 1 000 000 Kč.*

[43.] Námitku nepřiměřenosti uložené pokuty s ohledem na majetkové poměry účastníka řízení neshledává bankovní rada opodstatněnou a uvádí k ní následující.

[44.] Majetkovými poměry účastníka řízení se správní orgán prvního stupně vedle dalších kritérií uvedených v § 37 a § 38 zákona o přestupcích (body 103 až 116 napadeného rozhodnutí) poměrně detailně zabýval v bodě 115 napadeného rozhodnutí. V souvislosti s jejich hodnocením správní orgán prvního stupně mimo jiné uvedl, že k datu 31. 12. 2019 činila výše vlastního kapitálu účastníka řízení 26 443 000 Kč a výsledek hospodaření za rok 2019 byl ve výši 4 151 000 Kč (za rok 2018 pak 4 674 000 Kč), tedy významný zisk. Správní orgán prvního stupně rovněž přihlédl k tržbám, kterých účastník řízení za poslední účetní období v rámci své podnikatelské činnosti dosáhl a které v roce 2019 činily 22 015 000 Kč a v roce 2018 19 536 000 Kč. Dále správní orgán prvního stupně zjistil, že účastník řízení za účetní období roku 2019 dosáhl čistého obrátu ve výši cca 23 135 000 Kč a v roce 2018 ve výši 21 425 000 Kč a objem účastníkem řízení poskytnutých úvěrů v roce 2018 byl 28 214 000 Kč.

[45.] V rámci hodnocení majetkových poměrů účastníka řízení správní orgán prvního stupně dále uvedl, že uložená pokuta dosahuje 20 % maximální výše pokuty. Závěrem k výši uložené pokuty konstatoval, že uložená pokuta je přiměřená majetkovým poměrům účastníka řízení a nebude mít takový dopad do majetkové sféry účastníka řízení, aby byl znemožněn nebo ohrožen jeho další provoz.

[46.] Z výše uvedeného je zřejmé, že správní orgán prvního stupně v rámci hodnocení majetkových poměrů zohlednil komplexně jak výši zisku, tak obrátu, ale též obchodní aktivitu a celkovou ekonomickou sílu účastníka řízení. Přitom vycházel z dokumentů, které si sám z veřejně dostupných zdrojů zajistil. Majetkové poměry pak nehodnotil osamostatně, nýbrž ve vzájemném působení s dalšími ukazateli nezbytnými k určení výše pokuty. Bankovní rada se s tímto hodnocením ztotožňuje a v podrobnostech na ně odkazuje.

[47.] Bankovní rada je toho názoru, že správní orgán prvního stupně při rozhodování o výši pokuty zohlednil všechny rozhodné skutečnosti a zákonná kritéria a logicky, srozumitelně a přezkoumatelným způsobem se s nimi v části napadeného rozhodnutí označené jako

„Sankce“ vypořádal. Výše uložené pokuty odpovídá podle bankovní rady dosavadní rozhodovací praxi správního orgánu prvního stupně a je přiměřená majetkovým poměrům účastníka řízení.

[48.] Poukazuje-li účastník řízení v souvislosti s (ne)přiměřeností uložené pokuty na to, že v roce 2020 bude jeho hospodářský výsledek oproti letům 2018 a 2019 až o 50 % horší, pak bankovní rada konstatuje, že se jedná pouze o obecné tvrzení, které účastník řízení žádným způsobem nedokládá. Bankovní rada nerozporuje, že vlivem celosvětové pandemie mohou být ekonomické výsledky účastníka řízení oproti předchozím letům jiné, nicméně účastník řízení nedoložil žádné předběžné vyhodnocení svých ekonomických výsledků za uplynulé měsíce roku 2020 ani žádným způsobem, třeba procentuálně, neuvedl, o kolik se mu snížil počet poskytovaných úvěrů nebo jaké procento zákazníků zvolilo variantu odložení splátek. Vzhledem k tomu, že účastník řízení své tvrzení o zhoršujících se hospodářských výsledcích nijak nekonkretizoval ani nedoložil žádnými důkazy, nelze toto tvrzení brát ve vztahu k námitce nepřiměřenosti uložené pokuty v potaz. Ostatně, pokud by u účastníka řízení vyvstaly problémy se zaplacením uložené pokuty, odkazuje bankovní rada na možnost účastníka řízení požádat Celní úřad pro hlavní město Prahu, který Českou národní bankou uložené pokuty vybírá, o rozložení úhrady pokuty do měsíčních splátek.

[49.] Tvrzené, ale ničím nepodložené zhoršující se ekonomické výsledky účastníka řízení v roce 2020 pak nemohou být podle bankovní rady ani důvodem pro účastníkem řízení navrhované snížení uložené pokuty. Důvodem pro snížení pokuty totiž nemůže být sám o sobě fakt, že dochází k nepříznivému zásahu do majetkové sféry účastníka řízení, ale až situace, kdy by tento zásah nabyl likvidačního charakteru. Likvidační charakter uložené pokuty však účastník řízení nenamítá a neshledává ho ani bankovní rada.

[50.] V souvislosti s výše uvedeným považuje bankovní rada dále za důležité zdůraznit, že svým protiprávním jednáním se účastník řízení dopustil celkem sedmi přestupků, které je třeba hodnotit jako velmi závažné (viz body 107 až 109 napadeného rozhodnutí). Účastník řízení svým protiprávním jednáním porušil povinnosti související s řádným posuzováním úvěruschopnosti spotřebitele. Posuzování úvěruschopnosti spotřebitele přitom patří mezi nejzásadnější povinnosti poskytovatelů spotřebitelských úvěrů stanovené zákonem o spotřebitelském úvěru a přestupek, kterého se porušením této povinnosti poskytovatel spotřebitelských úvěrů dopustí, patří typově mezi nejpřísněji postihované přestupky podle zákona o spotřebitelském úvěru. Tím, že účastník řízení rezignoval na plnění uvedených povinností, porušil primární zájem chráněný zákonem o spotřebitelském úvěru, a to ochránit spotřebitele před neodpovědným poskytnutím úvěru, které by mohlo vést k insolvenčnímu selhání spotřebitele se všemi negativními následky, a to jak ekonomickými v podobě ztráty majetku, tak společenskými v podobě společenské stigmatizace¹⁰. Účastník řízení tím rovněž porušil celospolečenský zájem na minimalizaci negativních jevů spojených s insolvenčními selháními, jako jsou exekuce, ztráta motivace k výdělečné činnosti, ztráta daňových příjmů státu a nárůst výdajů na sociální dávky¹¹. Navíc, jak vyplývá z napadeného rozhodnutí, systém poskytování spotřebitelských úvěrů je účastníkem řízení nastaven na získávání peněz z té nejrizikovější skupiny obyvatel. To, že účastník řízení vědomě nedostatečně prověřuje úvěruschopnost žadatelů o spotřebitelský úvěr, pak může vést k tomu, že jednotliví spotřebitelé mohou spadnout do úvěrových pastí a nebudou schopni spotřebitelský úvěr splácet¹². Účastník řízení

¹⁰ Srov. Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flídr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 426.

¹¹ Srov. Slanina, J., Jemelka, L., Vetešník, P., Wachtlová, L., Flídr, J. Zákon o spotřebitelském úvěru. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 426.

¹² To, že se tak skutečně u 55 % poskytnutých spotřebitelských úvěrů za kontrolované období stalo, již bankovní rada uvedla výše.

často vůbec nemá k dispozici podklady, ze kterých by při posouzení úvěruschopnosti vycházel, což znamená, že se jeho činnost ani nedá kontrolovat, ať už přímo z jeho strany, nebo právě ze strany České národní banky. Ke snížení uložené pokuty nelze proto přistoupit ani s ohledem na tyto skutečnosti.

[51.] Vzhledem k výše uvedenému neshledala bankovní rada důvod pro snížení pokuty, která byla účastníkovi řízení uložena za porušování elementárních povinností stanovených nebankovním poskytovatelům spotřebitelského úvěru zákonem o spotřebitelském úvěru. Bankovní rada k tomu dodává, že porušení povinností spojených s řádným posouzením úvěruschopnosti spotřebitele nesmí být v žádném případě tolerováno, ale naopak musí být potrestáno, a to nikoliv nízkou pokutou.

V. K ostatním bodům výrokové části A napadeného rozhodnutí

[52.] Účastník řízení vzal sice výslovně rozklad proti výroků (iv), (v), (vi) a (vii) výrokové části A napadeného rozhodnutí zpět, nicméně bankovní rada se i těmito výroky a k nim se vztahujícími skutkovými zjištěními s ohledem na § 98 odst. 1 zákona o přestupcích zabývala a uvádí k nim následující.

[53.] Bankovní rada má za to, že správní orgán prvního stupně v případě částí (iv), (v), (vi) a (vii) napadeného rozhodnutí postupoval v souladu s § 3 správního řádu, když zjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu. I tyto části napadeného rozhodnutí vychází z důkazního materiálu, který je obsažen ve správním spise sp. zn. Sp/2019/330/573.

[54.] Správní orgán prvního stupně podrobně popsal jednotlivá skutková zjištění. Spáchání přestupků uvedených pod body (iv), (v), (vi) a (vii) bylo podle bankovní rady dostatečně prokázáno a protiprávní jednání účastníka řízení byla správně právně kvalifikována.

[55.] Správní orgán prvního stupně se v napadeném rozhodnutí řádně vypořádal i s námitkami účastníka řízení, které v průběhu správního řízení vnesl proti dotčeným skutkovým zjištěním. Bankovní rada se s vypořádáním těchto námitek ztotožňuje a v podrobnostech na něj odkazuje. Bankovní rada pouze v souvislosti s částmi rozhodnutí věnovanými organizační struktuře účastníka řízení považuje za vhodné zdůraznit skutečnost, že v rozporu se zákonem o spotřebitelském úvěru osoby, které spolupracovaly s účastníkem řízení v rámci outsourcingu, zásadně překračovaly jeho administrativněprocesní náplň, neboť aktivně oslovovaly spotřebitele, kteří podali žádost o úvěr, a tuto žádost s nimi precizovaly a též je informovaly o parametrech produktu a jeho možném nastavení, např. o prodloužení splatnosti úvěru či možnostech předčasného splacení. Při této činnosti pak vystupovaly jménem a na účet účastníka řízení, tedy zastupovaly ho navenek (výjimkou bylo pouze rozhodování o konečném schválení či zamítnutí žádosti o úvěr, které bylo vykonáváno prokuristkou). Podle zákona o spotřebitelském úvěru platí, že v případě činností uvedených v § 3 odst. 1 písm. a) bodech 1 až 4 tohoto zákona musí být poskytovatel spotřebitelských úvěrů zastoupen pracovníkem, samostatným zprostředkovatelem, vázaným zástupcem nebo zprostředkovatelem vázaného spotřebitelského úvěru.

[56.] Bankovní rada nezjistila v řízení, které předcházelo rozkladem napadenému rozhodnutí, ani v napadeném rozhodnutí pochybení ze strany správního orgánu prvního stupně, která by měla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Bankovní rada po posouzení věci dospěla k závěru, že napadené rozhodnutí netrpí vadami způsobujícími jeho nesprávnost. S ohledem na výše uvedené považuje bankovní rada rozklad za nedůvodný a rozhodla tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí se v souladu s ustanovením § 152 odst. 5 ve spojení s § 91 odst. 1 správního řádu nelze dále odvolat.

otisk úředního razítka

Ing. Tomáš Nidetzký
viceguvernér
podepsáno elektronicky

doc. Mgr. Tomáš Holub, Ph.D.
člen bankovní rady
podepsáno elektronicky